EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 23.5.2022
SWD(2022) 611 final

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR

Landsrapport Finland 2022

Följedokument till

Rekommendation till RÅDETS REKOMMENDATION

om Finlands nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Finlands stabilitetsprogram 2022

{COM(2022) 611 final} - {SWD(2022) 640 final}

European Commission

Finland

2022 Country Report

LÄGESRAPPORT ÖVER EKONOMI OCH SYSSELSÄTTNING

Finlands ekonomi stod emot covid-19-krisen på ett bra sätt

Finland upplevde en av de lindrigaste recessionerna i EU. Som en följd av utbrottet av covid-19 minskade Finlands BNP i fasta priser med 2,3 % under 2020, jämfört med 5,9 % i hela EU. Den viktigaste orsaken bakom nedgången i BNP var en minskad inhemsk efterfrågan på grund av att konsumenterna ökade sina besparingar och hade färre tillfällen att använda sina pengar. Ekonomin började återhämta sig redan under tredje kvartalet 2020, och konsoliderades starkt under andra kvartalet 2021. Tillväxten översteg nivåerna före krisen under andra kvartalet 2021. Sammantaget låg Finlands BNP i fasta priser under 2021 på 3,5 % tack vare en stark inhemsk efterfrågan.

De offentliga finanserna bidrog till att dämpa påfrestningarna. Under 2021 minskade det offentliga underskottet till 2,6 % av BNP, tack vare en stark uppbörd av intäkter och ett gradvis tillbakadragande av stimulansåtgärder. Underskottet förväntas minska ytterligare 2022 och 2023. Samtidigt förväntas skuldkvoten, vilken minskade till 65,8 % under 2021, att öka en aning 2022 och 2023 (se bilaga 18). I dessa prognoser tas även hänsyn till de ytterligare försvarsutgifter på 0,3 % av BNP under 2022 och 0,1 % under 2023 som tillkännagivits av de finländska myndigheterna.

De senaste geopolitiska händelserna skakar om det ekonomiska landskapet

Efter en stark inledning av 2022 har Finlands ekonomi utsatts för risker på grund av Rysslands invasion av Ukraina. Utvecklingen var lovande i början av 2022 tack vare goda ekonomiska resultat och positiva förväntningar bland företag och hushåll. Den ryska invasionen kommer emellertid att ha en dämpande effekt på den internationella handeln, investeringarna och de finansiella flödena. Eftersom Finland är ett grannland till Ryssland kan konsekvenserna bli betydande. Som exempel kan nämnas att 4,5 % av Finlands totala export av varor och tjänster under 2021 gick till Ryssland. Landets import från Ryssland uppgick till 8,7 % av all import, med råolja och nickel som dominerande varor. Handelsomsättningen med Ryssland har emellertid varit betydligt lägre än under 2013 och 2014, då de inledande sanktionerna mot Ryssland infördes.

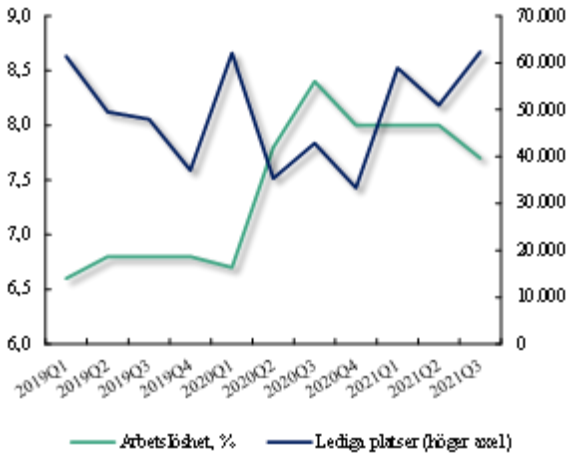
Fler än 2 000 finländska företag som har bedrivit handel med Ryssland måste nu se sig om efter nya handelspartner och affärsmodeller. Ett stort antal finländska företag har dragit sig tillbaka helt från den ryska marknaden, och Finlands största lufttrafikföretag Finnair förlorade sin konkurrenskraftiga flygrutt mellan Europa och Asien när det ryska luftrummet stängdes. Flera finska företag genomför investeringar i Ryssland, direkt eller via sina dotterbolag, och några deltar i stora gemensamma infrastrukturprojekt som Nord Stream 2. En del av företagen förväntas anpassa sin verksamhet eller söka efter nya handelspartner och därigenom bidra till en snabbare exporttillväxt redan under 2023.

Den geopolitiska situationen och den ökade inflationen är betungande för företagen och hushållen. Detta förväntas leda till lägre nivåer av privata investeringar, en långsammare ökning av hushållens inkomster och därmed en lägre konsumtion. Dessutom kommer trycket på jordbrukssektorn att öka på grund av stigande priser på energi och gödselmedel och högre kostnader för foder och löner. Å andra sidan förväntas en något högre tillväxt i ekonomin under 2023 på grund av ökade offentliga investeringar, minskande arbetslöshet och en inbromsning av inflationen. Mot bakgrund av alla dessa utvecklingstrender förväntas tillväxten i Finlands BNP i fasta priser uppgå till 1,6 % under 2022 och 1,7 % under 2023.

Arbetsmarknaden har återhämtat sig starkt

Sysselsättningen minskade under covid-19-krisen, men återhämtningen har varit snabb och stadig. Sysselsättningsgraden sjönk under den ekonomiska recessionen, men återhämtningen har varit snabb. Både sysselsättningsgraden och antalet lediga platser översteg nivåerna före krisen redan under 2021. Efter att ha stigit till 7,7 % under 2020 förväntas arbetslösheten sjunka till 7,2 % under 2022. Den strukturella arbetslösheten är fortfarande relativt hög jämfört med de andra nordiska länderna. Regeringen har satt upp de ambitiösa målen att öka sysselsättningsgraden till 75 % senast 2025 och 80 % fram till 2030. Om dessa mål ska kunna uppnås måste fler personer komma in på arbetsmarknaden, vilket även skulle vara mycket positivt för den ekonomiska tillväxten, de offentliga finansernas hållbarhet och den sociala sammanhållningen.

Diagram 1.1: **Arbetsmarknadsindikatorer**

Källa: Eurostat.

Trots gynnsamma sociala resultat finns det fortfarande problem på arbetsmarknaden. Finland hade en av de minsta skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män i EU under 2021 (se bilaga 12), men löneskillnaderna låg lite över genomsnittet 2020. Även om andelen unga (15–29 år) som varken arbetar eller studerar ligger kvar under EU-genomsnittet (se bilaga 12) och minskade under 2021 är indikatorn högre bland personer födda utanför EU och särskilt hög för kvinnor födda utanför EU. I detta sammanhang håller Finland på att vidta åtgärder för att minska skillnaderna i sysselsättning bland utsatta grupper, däribland tredjelandsmedborgare. Den fortsatta bristen på kvalificerad arbetskraft och den höga strukturella arbetslösheten visar på vikten av omskolning och kompetensutveckling för att säkerställa tillgången till yrkesutbildad personal som bättre motsvarar arbetsmarknadens behov. Denna utmaning kommer att bli ännu mer uttalad under det kommande årtiondet i samband med den gröna och den digitala omställningen och en krympande arbetskraft på grund av befolkningsutvecklingen. Dessutom bör sysselsättningen öka tack vare det gradvisa avskaffandet av rätten till ytterligare dagar med arbetslöshetsersättning för anställda som närmar sig pensionsåldern (det så kallade ”arbetslöshetsröret”). Reformen ingår i Finlands återhämtnings- och resiliensplan och förväntas träda i kraft under 2023.

Befolkningens åldrande är fortfarande en stor utmaning

En snabbt åldrande befolkning är en stor social och ekonomisk utmaning. Beräkningar visar att arbetskraftens andel av den finska befolkningen kommer att minska avsevärt. Enligt 2021 års åldranderapport förväntas befolkningen i arbetsför ålder minska med 1,4 procentenheter eller 78 500 personer mellan 2019 och 2030. Finland har den högsta demografiska försörjningskvoten för äldre i hela EU ([1]), samtidigt som landets fruktsamhetstal ligger i den nedre halvan ([2]). Nettomigrationen är också relativt låg ([3]). Bortsett från välfärdssystemets behov för att ta hand om det växande antalet äldre personer medför den åldrande befolkningen andra ekonomiska utmaningar som minskande produktivitet, snävare beskattningsunderlag och en minskande ekonomisk dynamik, vilket visar sig i en nedgång i antalet uppstartsföretag och mindre innovation.

Kostnaderna för en åldrande befolkning påverkar de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet. Samhällets åldrande medför en strukturell belastning på de offentliga finanserna, särskilt när det gäller kostnaderna för långvarig vård och omsorg. Enligt Europeiska kommissionens senaste bedömning av skuldhållbarheten kommer Finland att ställas inför skuldrelaterade utmaningar på medellång och lång sikt ([4]). Ur ett bredare perspektiv är det viktigt att ta hänsyn till samverkan mellan den demografiska försörjningskvoten för äldre och utformningen av det finska pensionssystemet (som reformerades 2017), systemet för hälso- och sjukvård och långtidsvård (där en reform är på gång) och systemet för social trygghet (där en reform planeras).

Det finns begränsad kapacitet att höja skatterna ytterligare för att täcka de växande utgifterna. De offentliga utgifterna har en tendens att växa snabbare än intäkterna, inte minst på grund av åldersrelaterade utgifter (hälso- och sjukvård och långtidsvård). Möjligheterna att öka intäkterna begränsas av den relativt höga beskattningsnivån. Den offentliga sektorn står redan för en relativt stor andel av BNP (över 50 %). Den genomsnittliga kvoten mellan skatteintäkter och BNP uppgår till 42 % och ligger i den övre halvan av rangordningen i EU ([5]). Därför försöker regeringen hitta lösningar för att förbättra de offentliga finansernas hållbarhet genom en breddning av beskattningsunderlaget (en ökning av sysselsättningsgraden) och strukturreformer i syfte att begränsa utgifterna (t.ex. reformen av social- och hälsovården).

Bostadsmarknaden måste övervakas

De befintliga riskerna på fastighetsmarknaden kan påverka banksektorn. Både icke-professionella och professionella investerare finansierar en stor andel av sina fastighetstransaktioner med skuld. Den ekonomiska osäkerheten i samband med pandemin hade en dämpande inverkan på både den privata och den kommersiella fastighetsmarknaden. Marknaden har emellertid återhämtat sig snabbt, både vad gäller byggverksamhet, bostadsförsäljning och investeringsflöden ([6]). Det finns emellertid fortfarande stora regionala skillnader, särskilt mellan de stora städerna där priserna är höga och de mer avlägsna regionerna. Farhågorna

([1]) Finlands demografiska försörjningskvot för äldre är 39,4 personer i åldern 65 år eller äldre per 100 personer i åldern 20–74 år. Landet har den högsta nivån i EU tillsammans med Italien. Uppgifter från 2020, Eurostat.

([2]) Finlands fruktsamhetstal är 1,35 levande födda barn per kvinna. Det är ett av de lägsta talen i EU, efter MT, ES, IT, CY, LU och EL (räknat från det lägsta talet). Uppgifter från 2019, Eurostat.

([3]) Omkring 16 000 nettoinvandrare (både från EU och länder utanför EU) under 2019, jämfört med 68 000 i Sverige (Europeiska kommissionen, *Atlas of Migration 2021*)

([4]) Se bilaga 19.

([5]) Efter Danmark, Frankrike, Belgien, Sverige, Italien och Österrike; 2020, Eurostat. Se även bilaga 17.

([6]) Under 2021 uppgick transaktionsvolymen på den finländska fastighetsmarknaden till omkring 7 miljarder euro, en ökning med 24 % sedan 2020 eller en ökning med 10 % jämfört med 2019.

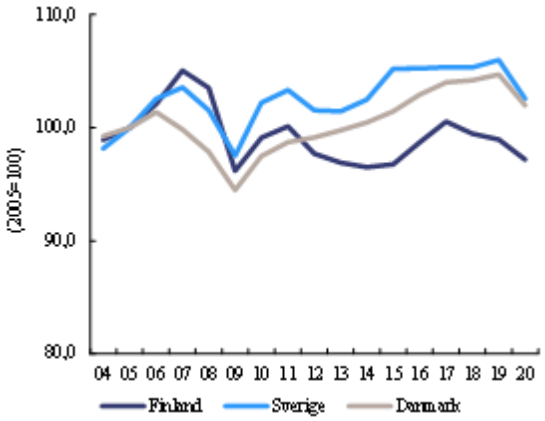
kring hushållens skuldsättning och vissa av hushållens sårbarhet för ekonomiska påfrestningar återspeglades i den uppsättning av rekommendationer som utfärdades till Finland av Europeiska systemrisknämnden 2019 ([7]). Rekommendationerna omfattade ett antal låntagarbaserade åtgärder för att begränsa riskerna.

Banksektorn är sund och lönsam, men har vissa sårbarheter. I början av covid-19-pandemin reagerade bankerna snabbt genom att erbjuda kunderna flexibla arrangemang, däribland uppskov på lånebetalningar. De sänkta kraven på bankernas reserver gav sektorn ytterligare kapacitet för utlåning och förlusttäckning. Bankerna klarade av den värsta delen av krisen relativt bra. Ett begränsat inflöde av nödlidande lån har noterats, men andelen är fortfarande betydligt lägre än EU-genomsnittet. Sektorn är emellertid starkt exponerad mot fastigheter, och låntagarnas skuldkvot är en av de högsta i EU ([8]). De finländska bankernas internationella exponering är främst begränsad till de nordiska och baltiska länderna, och det finns inga direkta kopplingar till Ukraina eller Ryssland.

Olika strukturreformer syftar till att öka produktiviteten

Effekten av en strukturomvandling från tillverkning till tjänster har påverkat den övergripande produktiviteten. Den totala faktorproduktiviteten har avstannat under flera år och ligger kvar under de nordiska grannländernas värden. Samtidigt kan låga investeringar inom de områden som ger mest stöd till produktivitetstillväxten (maskiner och utrustning, inklusive informations- och kommunikationsteknik, och produkter som skyddas av immateriell äganderätt) bromsa återgången till en högre potentiell tillväxt. Den låga nivån av produktiva investeringar förväntas hämma produktiviteten även i fortsättningen, vilket påverkar den icke kostnadsrelaterade konkurrenskraften. När det gäller forskning, utveckling och innovation ryms Finlands produktiva investeringar inom ett snävt område, med en växande klyfta mellan de mest produktiva och de minst produktiva företagen.

Diagram 1.2: **Index över total faktorproduktivitet**

Källa: Europeiska kommissionen.

Efter en tillbakagång inom elektroniksektorn under det föregående årtiondet har flera regeringar vidtagit åtgärder för att hantera Finlands minskade kostnadskonkurrenskraft. Under 2016 ingick arbetsmarknadens parter en konkurrenskraftspakt, på grundval av ett övergripande arbetsmarknadsavtal med ökad arbetstid och minskade inkomster för arbetstagarna, för att vända förlusten av kostnadskonkurrenskraft och skapa nya arbetstillfällen. Dessutom infördes en reform av pensionssystemet och en aktiveringsmodell för arbetslösa. Denna strategi gynnade industrin när det gällde att sänka arbetskraftskostnaderna, men fick kritik på grund av den upplevda försämringen av välfärdsnormerna. Under 2019 åtog sig den nya regeringen att öka sysselsättningsgraden genom att avsluta vissa av åtgärderna för att konsolidera de offentliga finanserna och genom att investera i humankapital (inom hälso- och sjukvårds-, utbildnings- och socialpolitiken). Även om Finlands digitala konnektivitet förstärks i linje med de övriga länderna ligger den fortfarande något under EU-genomsnittet (se bilaga 8). Framför allt saknas uppkopplingsmöjligheter i vissa landsbygdsområden.

([7]) ESRB/2019/8.

([8]) Se även bilaga 16.

Andra strukturreformer håller på att genomföras för att öka produktiviteten. Regeringen har satt som mål att öka utgifterna för forskning och utveckling till 4 % av BNP senast 2030, från 2,9 % av BNP 2020 (se även bilaga 9). Dessa investeringar kan även förbättra ekonomins produktivitet och konkurrenskraft. Regeringen genomför även reformer för att öka kompetensen och främja kontinuerligt lärande i ett samhälle som redan har mycket höga utbildningsnivåer ([9]).

Den gröna omställningen ligger högt på den nationella agendan

Finland har antagit ambitiösa klimatmål. Finland har antagit målet att bli koldioxidneutralt och det första fossilfria välfärdssamhället senast 2035. Lagstiftning har antagits för att fasa ut den koleldade kraftproduktionen senast den 1 maj 2029. För att dessa mål ska kunna uppnås krävs omfattande politiska åtgärder som påverkar hela ekonomin. Eftersom Finlands ekonomi är en av de mest energiintensiva i EU kommer detta även att kräva stora investeringar i den offentliga och privata sektorn. Energi, industri, transport och bostäder är viktiga sektorer som måste bidra med betydande minskningar av växthusgasutsläppen. En av de största utmaningarna är försenade investeringar inom förnybar energi på grund av de tillståndsgivande och övervakande myndigheternas begränsade resurser. Dessutom är torv fortfarande en stor energikälla i avlägsna och glesbefolkade områden. Utfasningen av torv kommer sannolikt att leda till en förändring av sysselsättningen där kompetensutveckling och omskolning kan spela en stor roll (se bilaga 6).

Finland är en av de främsta medlemsstaterna sett till andelen förnybara energikällor i energimixen. Andelen förnybar energi i Finlands energimix var 43,8 % under 2020, vilket innebar att målet på 38 % överträffades. När det gäller elektricitet var andelen ännu högre. Av all elektricitet som producerades i Finland 2020 kom 52 % från förnybara källor. Den förnybara elektriciteten utgjordes till 45 % av vattenkraft och till 23 % av vindkraft. Resten kom huvudsakligen från träbaserade bränslen. Av den totala mängden elektricitet producerades 34 % med kärnkraft och 14 % med fossila bränslen och torv ([10]). I december 2021 aktiverade Finland kärnreaktorn Olkiluoto 3, vilken förväntas ge en effekt på 1 600 MW. När den nya rektorn är i full drift förväntas kärnkraften stå för omkring 40 % av Finlands elförbrukning ([11]). Starka sammanlänkningar mellan Finland och grannländerna krävs för att säkerställa en välfungerande elmarknad i hela området och för att öka den beräknade andelen förnybar energi i energimixen. För att uppfylla klimatmålen på medellång och lång sikt krävs ytterligare investeringar och åtgärder för att minska beroendet av Ryssland som källa till energiimport (se även avsnitt 3).

Finland presterar i topp när det gäller flera av FN:s mål för hållbar utveckling. Finland uppvisar goda resultat när det gäller målen för *miljömässig hållbarhet*. Finlands utsläpp av växthusgaser har minskat i ungefär samma takt som i EU (–27 % mellan 1990 och 2020), och landets energimix har den näst högsta andelen av förnybara energikällor (43,8 %). När det gäller dimensionen *rättvisa* hade Finland en av de minsta skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män i EU under 2021, men löneskillnaderna låg lite över genomsnittet 2020. Andelen personer med risk för fattigdom eller social utestängning var 15,9 % under 2020, vilket var långt under EU-genomsnittet på 21,6 %. Dessutom är inkomstskillnaderna i Finland bland de lägsta i hela EU. När det gäller dimensionen *produktivitet* uppvisar Finland också goda resultat: Utgifterna för forskning och utveckling som andel av BNP var 2,8 % under 2019, vilket var högre än EU-genomsnittet på 2,2 %. Samtidigt behövs ytterligare

([9]) 47,5 % av 25–64-åringarna hade högskoleutbildning., den nästhögsta nivån i EU efter Irland., uppgifter från 2020, Eurostat.

([10]) Statistikcentralen, 3 november 2021: https://www.stat.fi/til/salatuo/2020/salatuo_2020_2021-11-02_tie_001_sv.html

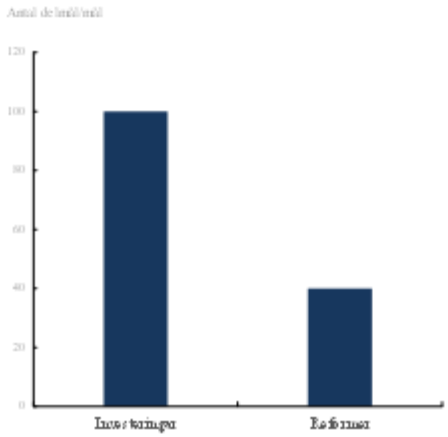
([11]) Teollisuuden Voima Oyj https://www.tvo.fi/en/index/production/plantunits/ol3.html

investeringar i digital infrastruktur för att lösa problemet med bristande konnektivitet i Finland och för att stödja tillväxt och ekonomisk aktivitet i avlägsna områden. När det gäller *makroekonomisk stabilitet* uppvisar Finland ett mycket bra resultat för indikatorer på områden som fred, rättvisa och institutionell styrka. (Se bilaga 1 för mer information).

ÅTERHÄMTNINGS- OCH RESILIENSPLANEN ÄR PÅ GÅNG

Finlands återhämtnings- och resiliensplan berör de flesta av landets strukturella utmaningar. Planen omfattar reformer och investeringar som är relevanta för den gröna och den digitala omställningen, arbetsmarknaden, utbildning och kompetens, forskning och innovation, konkurrenskraft samt hälso- och sjukvård. En aspekt som inte har behandlats på reformområdet är reformen av de sociala förmånerna. En färdplan mot en reform av det sociala förmånssystemet fram till 2027 har emellertid tillkännagivits i regeringsprogrammet. Den relativt begränsade tilldelningen av anslag till Finland från faciliteten för återhämtning och resiliens (2,1 miljarder euro, eller 0,8 % av BNP) innebär att planen endast utgör en del av landets investeringsbehov. (Se bilaga 2 för ytterligare tekniska uppgifter).

Diagram 2.1: **Reformer och investeringar i Finlands återhämtnings- och resiliensplan**

Källa: Europeiska kommissionen.

Finland började genomföra viktiga delar av sin plan redan 2021. Dessa omfattar reformen av social- och hälsovården och reformen av kontinuerligt lärande, såväl som ett antal breda investeringsprogram, främst på området för förnybar energi och inom forskning och innovation. En ny energiförordning har antagits för att möjliggöra en infordran av intresseanmälningar avseende fyra av planens stora investeringsåtgärder. Syftet med åtgärderna är att främja investeringar i förnybar energi och tillhörande infrastruktur; förnybar vätgas; avskiljning, lagring och användning av koldioxid samt investeringar i utfasningen av fossila bränslen i industrin. Finland förväntas lämna in sin första begäran om betalning under tredje kvartalet 2022.

På väg mot koldioxidneutralitet

Finlands återhämtnings- och resiliensplan utgår från landets ambitiösa mål att uppnå koldioxidneutralitet 2035. Av planens finansiella anslag har 50,1 %, dvs. mer än 1 miljard euro, avsatts till den gröna omställningen. Planens relativt begränsade omfattning jämfört med investeringsbehoven i samband med utfasningen av fossila bränslen i samhället innebär att investeringsluckor kommer att finnas i många sektorer om inte ytterligare åtgärder vidtas.

Planen innehåller åtgärder för de fyra sektorer som har störst utsläpp – energi, industri, transport och bostäder. Utsläppsminskningar planeras i var och en av dessa sektorer genom reform- och investeringsåtgärder. Åtgärderna omfattar en ökning av produktionen av förnybar energi, utfasning av fossila bränslen i industrin, minskning av utsläppen från byggnader och främjande av transportslag med låga utsläpp. I planen ingår dessutom insatser för att minska användningen av gödselmedel och öka hållbarheten i skogsförvaltningen. Flera andra av åtgärderna är inriktade på utsläppsminskning, kompetensutveckling och utveckling av ny teknik i de sektorer av ekonomin som är relevanta för den gröna omställningen.

Finlands konkurrenskraft ska förstärkas genom en digital och grön omställning i kombination med forskning och innovation

Återhämtnings- och resiliensplanen omfattar ett antal investeringar för att främja konkurrenskraften i viktiga sektorer av Finlands ekonomi. I planen betonas även de kulturella och kreativa sektorer som drabbades oproportionerligt hårt av krisen, liksom turismsektorn. Vissa av investeringarna förväntas öka produktiviteten genom att ge incitament till tillväxt i små och medelstora företag och öka deras möjligheter till finansiering och internationalisering.

Flera av åtgärderna bidrar till hanteringen av utmaningar i samband med den digitala omställningen. Stöd till höghastighetsuppkopplingar bör bidra till att förbättra tillgången till snabbt bredband i glest befolkade områden och på så sätt gynna produktiviteten och upprätthålla den ekonomiska aktiviteten i dessa regioner. Återhämtnings- och resiliensplanen omfattar åtgärder för att öka tillgången till utbildningsplatser på områden som är relevanta för den digitala omställningen. I planen ingår även att reformera ramen för kontinuerligt lärande och att stärka de digitala färdigheterna. Andra åtgärder förväntas bidra till den digitala omställningen på olika områden, bland annat genom att stödja digitaliseringen av företag, särskilt små och medelstora företag, och av den offentliga sektorn ([12]). De kommer även att främja cyber- och informationssäkerheten och stödja forskning och innovation på viktiga teknikområden, däribland halvledare, artificiell intelligens och 6G. Digitalisering behandlas också som ett övergripande tema genom användning av digitala lösningar som en del av andra åtgärder för att bidra till att uppnå klimat- och miljömål, inbegripet digitaliseringen av transport- och energiinfrastruktur. Likaså läggs ett tydligt fokus på digitala hälsolösningar, allt från användning av dataanalys för säkrare diagnostik till investeringar i e-hälsa för att säkerställa kontinuitet i vården. Sammantaget motsvarar åtgärderna till stöd för målen för den digitala omställningen 27,5 % av den finska planens finansiella anslag.

Planen omfattar betydande investeringar för att främja forskning, utveckling och innovation (FUI). De åtgärder som ingår i planen bidrar till att öka FUI-utgifternas andel av BNP och att höja ambitionsnivån för FUI-verksamheten i linje med den nationella färdplan för forskning, utveckling och innovation som antogs under våren 2020. Genom planen uppmuntras särskilt investeringar i FUI-verksamhet i den privata sektorn och ett samarbete mellan offentliga och privata aktörer inom FUI, däribland på internationell nivå. Ett stort antal forskningsenheter och företag, inklusive små och medelstora företag, kan ansöka om bidrag för projekt som främjar innovation och sektorsöverskridande samarbeten. Infrastrukturen för forskning och innovation kommer att stödjas både på nationell och lokal nivå. Finansiering kan beviljas för forskningsinfrastrukturprojekt som kompletterar förvärvet av LUMI – den internationella superdator som ska installeras i Finland – eller utvecklingen av kvantdatorer.

Hantering av utmaningar i fråga om arbetsmarknad, kompetensutveckling och hälso- och sjukvård

Utmaningarna i samband med Finlands krympande arbetskraft och relativt höga strukturella arbetslöshet behandlas i återhämtnings- och resiliensplanen som ett bidrag till genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter. En av de viktigaste åtgärderna är införandet av den "nordiska modellen för arbetsförmedlingar". Denna nya modell förväntas öka antalet intervjuer för arbetssökande till minst två miljoner per år

([12]) Se även bilagorna 8 och 11.

från och med 2023, jämfört med en miljon under 2019. Det beräknas att detta kommer att bidra till anställningen av omkring 10 000 personer fram till 2025. Dessutom kommer utfasningen av ”arbetslöshetstunneln” (rätten till ytterligare dagar med arbetslöshetsersättning för anställda som närmar sig pensionsåldern) att bidra till att öka den tillgängliga arbetskraften och minska incitamenten att friställa arbetstagare som närmar sig pensionen. Åtgärder planeras även för att förstärka de integrerade tjänsterna för unga vid Navigator-centrumen ([13]) och för personer med minskad arbetsförmåga genom ett särskilt program. Finland försöker även locka internationella talanger genom att förenkla tillståndsförfarandena för arbets- och utbildningsbaserad migration.

Planen omfattar även åtgärder för att öka kompetensen för arbetsmarknaden. Åtgärderna bidrar till den pågående reformen av kontinuerligt lärande, framför allt genom stöd till den gröna och digitala omställningen och till underrepresenterade grupper med låg utbildning för att matcha arbetsmarknadens behov. Minst 7 800 personer kommer att delta i olika utbildningsprogram för att möta förändringarna i arbetslivet, däribland digitaliseringen och den gröna omställningen. Ett annat syfte med planen är att höja utbildningsnivån. Minst 600 utbildningsplatser på eftergymnasial nivå kommer att skapas med inriktning på sektorer som har brist på arbetskraft, däribland hälso- och sjukvård och långtidsvård, utbildning, teknik och IKT.

På social- och hälsovårdsområdet syftar planen till att förbättra resiliensen och den jämlika tillgången till tjänsterna, och samtidigt öka systemets kostnadseffektivitet. Den ger stöd till genomförandet av reformen av social- och hälsovården, vilken består i en omorganisation av tillhandahållandet av tjänster på regional nivå (22 välfärdsområden).

Investeringarna ska leda till en gradvis minskning av de förseningar som uppstått under covid-19-krisen och bidra till genomförandet av den så kallade sjudagarsgarantin, som har utformats för att säkerställa att alla har tillgång till icke-akut vård inom sju dagar efter den inledande bedömningen av vårdbehovet ([14]). Investeringar i digital innovation förväntas tillgodose ouppfyllda medicinska behov, särskilt i avlägsna områden. För att hantera de hållbarhetsrisker i social- och hälsovårdssystemet som följer av den åldrande befolkningen innehåller planen även åtgärder för att öka systemets kostnadseffektivitet på grundval av kunskap och fakta.

([13]) Gemensamma vägledningscentrum för personer under 30 år som ger kostnadsfritt stöd inom olika områden som utbildning, sysselsättning och boende.

([14]) Under 2019 var den genomsnittliga väntetiden mellan 20 och 50 dagar beroende på region. Covid-19-pandemin har ökat eftersläpningen i tillhandahållandet av sjuk- och hälsovårdstjänster, och det uppskattas att väntetiderna har ökat ytterligare.

Återhämtnings- och resiliensplanens viktigaste mål under 2022–2023

- Ikraftträdande av den reviderade lagen om klimatförändringar för att säkerställa att Finland uppnår målet att bli koldioxidneutralt senast 2035.
- Omarbetning av den rättsliga ramen för bredbandskommunikationsnät för att tillhandahålla höghastighetsinternet i avlägsna områden.
- Skapande av 600 nya utbildningsplatser i högre utbildningsanstalter med inriktning på yrken som har brist på arbetskraft.
- Ingående av ett nationellt avtal om en cirkulär ekonomi med låga koldioxidutsläpp för att främja återvinning.
- Ikraftträdande av den ändrade naturskyddslagen för att bevara den biologiska mångfalden och de naturliga livsmiljöerna.
- Genomförande av arbetsmarknadsreformer för att öka sysselsättningsgraden, införande av den nordiska modellen för arbetsförmedlingar, utfasning av ytterligare dagar med arbetslöshetsersättning (”arbetslöshetstunneln”), antagande av ändringar av utlänningslagen.
- Operativt genomförande av de 22 välfärdsområden som inrättats som en del av reformen av social- och hälsovården för att förbättra tillgången till tjänster och öka systemets effektivitet.

KOMMANDE PRIORITERINGAR

Vid sidan av de utmaningar som hanteras i återhämtnings- och resiliensplanen, enligt ovanstående beskrivning, står Finland inför ytterligare utmaningar som inte omfattas av planen. Några åtgärder har nyligen införts (se bilaga 4 om framstegen med de landsspecifika rekommendationerna), men ytterligare insatser krävs, främst när det gäller tillgången till hälso- och sjukvård och långtidsvård samt bristen på sjukvårdspersonal. Dessutom måste det sociala trygghetssystemet omarbetas för att kunna hantera några av Finlands viktigaste sociala och ekonomiska utmaningar. Regeringens ambitiösa gröna mål och den ryska invasionen av Ukraina kräver också ytterligare investeringar i flera sektorer. Hanteringen av dessa utmaningar kommer även att bidra till uppnåendet av de mål för hållbar utveckling som rör hälsa och välbefinnande, hållbar energi för alla, klimatåtgärder, anständigt arbete och ekonomisk tillväxt.

Sektorerna för hälso- och sjukvård och långtidsvård står inför strukturella utmaningar

Att öka kostnadseffektiviteten och säkerställa en likvärdig tillgång till social- och hälsovårdstjänster har länge varit en politisk utmaning. Framsteg görs med införandet av reformen av social- och hälsovårdssystemet. Den första etappen bör vara genomförd i januari 2023, då de 22 välfärdsområdena ([15]) ska inleda sin verksamhet. Dessa kommer att utgöra den grundläggande strukturen för genomförandet av de övriga etapperna av reformen. En mer centraliserad förvaltning (som överförs till välfärdsområdena från kommunerna) förväntas förbättra tillgången till hälso- och sjukvård och bidra till att bromsa kostnadsökningarna på lång sikt genom bättre övervakning och förvaltning av hälso- och sjukvårdens och långtidsvårdens kostnadseffektivitet. ([16]) Digitaliseringen av hälso- och sjukvården och ökningen av antalet utbildningsplatser i sektorer med brist på arbetskraft förväntas minska bristen på sjukvårdspersonal i Finland på medellång sikt.

Andelen personer som uppger att de har ouppfyllda medicinska behov är högre än genomsnittet i EU och de flesta andra av de nordiska länderna. Under 2020 rapporterade 5,4 % av den finska befolkningen att de hade icke tillgodosedda vårdbehov på grund av ekonomiska svårigheter, geografiska hinder eller långa väntetider (se bilaga 12). Väntetiderna är fortfarande långa inom både primärvården och specialistvården, särskilt för personer som inte har rätt till företagshälsovård, däribland arbetslösa och pensionärer. Denna situation är orsaken till det dåliga resultatet för andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov i den sociala resultattavla som ingår i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Reformen av social- och hälsovården och åtgärderna i återhämtnings- och resiliensplanen syftar till att hantera problemen med tillgång, integration och samordning mellan primärvården och specialistvården och mellan hälso- och sjukvården och andra offentliga tjänster som tillhandahålls på olika förvaltningsnivåer. Regeringen har utarbetat ett utkast till lagstiftning som syftar till att minska de maximala väntetiderna för tillgång till primärvård inom den offentliga hälso- och sjukvården. Sjudagarsgarantin ska enligt

([15]) 21 välfärdsområden och staden Helsingfors. Varje område har ansvar för att organisera hälso- och sjukvård, socialtjänst och räddningstjänst inom sitt eget område.

([16]) Se även bilaga 14.

förslaget gälla för både fysiska och psykiska hälsoproblem. Förslaget kommer att läggas fram för riksdagen under våren 2022.

I efterdyningarna av covid-19-pandemin har hälso- och sjukvårdssektorn fortfarande en brist på arbetskraft. Detta problem tas endast upp indirekt i återhämtnings- och resiliensplanen. Finland har färre yrkesverksamma läkare än EU-genomsnittet (3,2 jämfört med 3,8 per 1 000 personer), men det högsta antalet sjuksköterskor i EU (14,3 jämfört med 8,9 per 1 000 personer) ([17]). Institutet för hälsa och välfärd (THL) har uppskattat att vårdinrättningarna skulle behöva rekrytera mellan 1 600 och 2 600 läkare för att uppfylla sjudagarsgarantin. Dessutom förstärks skillnaderna i tillgången till vård av den ojämna geografiska fördelningen av vårdresurserna. Läkartätheten är mycket större i huvudstadsregionen Helsingfors och andra större städer, på grund av koncentrationen av sjukhus och specialiserade vårdinrättningar i stadsområdena, medan relativt få läkare arbetar i avlägsna och glesbefolkade områden. Sektorn för långtidsvård har också brist på sjukvårdspersonal. Det nya kravet att gradvis öka antalet anställda per patient inom långtidsvården från 0,5 till 0,7 per patient (senast den 1 april 2023) ([18]) kommer att öka sektorns personalbehov ytterligare.

Fler åtgärder behövs för att öka antalet anställda inom hälso- och sjukvården och förbättra deras geografiska fördelning. Fler utbildningsplatser borde göras tillgängliga för att öka antalet anställda med utbildning. Ett ökat antal platser på utbildningsprogrammen och fler möjligheter till omskolning eller kompetensutveckling kan bidra till detta. Åtgärder för att öka attraktionskraften hos yrken inom hälso- och sjukvård och långtidsvård skulle också vara befogade, särskilt när det gäller sjuksköterskor. Det nationella programmet för att säkerställa tillgången till hälso- och sjukvårdspersonal inleddes i november 2021. Syftet är att hitta hållbara lösningar för att tillgodose behovet av arbetskraft inom social- och hälsovårdssystemet på kort, medellång och lång sikt med beaktande av de regionala skillnaderna.

Det sociala trygghetssystemet måste omformas

Finland har ett utvecklat socialt trygghetssystem som behöver förenklas och omorienteras. Systemet för social trygghet har en hög täckningsgrad och erbjuder ett bra skydd mot fattigdom. De sociala utgifterna är relativt sett de högsta i EU. Före covid-19-pandemin utgjorde utgifterna för social trygghet 24 % av Finlands BNP, jämfört med EU-genomsnittet på 19 % av BNP (2019 års uppgifter). Under de senaste 20–30 åren har välfärdsstaten emellertid utvecklats gradvis med många små förändringar. Detta har lett till ett komplicerat och byråkratiskt system. Systemet kännetecknas till exempel av en stor variation när det gäller definitioner (t.ex. begrepp kring inkomst, familj etc.) och förfaranden (t.ex. förseningar av ansökningar och utbetalningar). Informationsflödet mellan olika offentliga myndigheter och tjänster är inte tillfredsställande. Bostadspolitiken och systemet med bostadsbidrag är invecklade och uppfyller inte alltid sina mål på ett effektivt sätt.

Den planerade reformen av systemet för social trygghet är avgörande för att öka sysselsättningsgraden. Det komplicerade systemet med sociala förmåner är en viktig orsak till de negativa incitamenten till arbete ([19]). En större flexibilitet att kombinera arbetsinkomst och sociala förmåner skulle öka stödmottagarnas incitament att börja arbeta, särskilt för de som har dåliga löneutsikter. En annan lösning som övervägs är att främja aktiveringsåtgärder för arbetslösa för att utöka systemets möjligheter. Finland måste ta itu med dessa utmaningar för att bidra till

([17]) De senaste tillgängliga uppgifterna om sjukvårdspersonalen i Finland är från 2014.

([18]) Enligt en lagstiftningsändring som antogs i juli 2020.

([19]) Finlands social- och hälsovårdsministerium, https://stm.fi/en/social-security-reform

uppnåendet av EU:s överordnade mål för 2030 när det gäller sysselsättning och fattigdomsbekämpning. Andra grundläggande frågor för den framtida välfärdsstatsmodellen diskuteras också, däribland möjligheten att basera det sociala trygghetssystemet på principen om socialförsäkring eller garanterad basinkomst.

Återhämtnings- och resiliensplanen återspeglar myndigheternas åtagande att fullfölja reformen av systemet för social trygghet. Ett parlamentsutskott har fått i uppdrag att senast i mars 2027 utarbeta en reform för att förnya Finlands välfärdssystem. Utskottet består av företrädare för alla partier i parlamentet, olika externa experter samt företrädare för arbetsmarknadens och företagens lobbygrupper. Arbetet inleddes under 2020. I januari 2022 offentliggjorde utskottet resultaten av sitt kartläggningsarbete i form av fem rapporter om problemen, alternativen och de grundläggande principerna i Finlands sociala trygghetssystem ([20]). I nästa skede kommer utskottet att fokusera på att utarbeta möjliga lösningar på de problem som identifierats. En undersökning av alternativa sätt att organisera verksamheten för social trygghet har inletts i samband med förberedelserna inför reformen. Utskottet förväntas offentliggöra en interimsrapport om sitt arbete i början av 2023, vid utgången av den nuvarande mandatperioden. De politiska förslagen till reformen bör utarbetas i god tid före diskussionerna om den kommande regeringens program.

Ambitiösa miljömål och ett minskat beroende av fossil energi kräver ytterligare investeringar

Även om återhämtnings- och resiliensplanen är inriktad på att minska växthusgasutsläppen i flera viktiga sektorer kommer fler investeringar att krävas för att uppnå Finlands ambitiösa miljömål. Detta gäller alla sektorer som släpper ut växthusgaser, men särskilt inom sektorerna för förnybar energi, bostäder och transport, där mycket stora investeringar krävs för att uppnå målen för koldioxidneutralitet.

De ytterligare investeringar som krävs gäller bland annat befintliga och nya källor till förnybar energi. En ökning av kapaciteten förväntas under de kommande åren, främst i (havsbaserad) vindkraft, men även i andra förnybara energikällor som solenergi och geotermisk energi. Även om Finland redan har en stor andel förnybar energi i sin energimix förväntas den planerade ökningen av förnybar energi för att uppfylla målet att uppnå koldioxidneutralitet senast 2035 kräva stora investeringar i nätinfrastruktur. Samtidigt kräver utfasningen av den koleldade kraftproduktionen fram till 2029 en ny förvaltning av elnätet och en investering i nätets överföringskapacitet. De ytterligare investeringsbehoven i transportsektorn omfattar en förbättring av kollektivtrafiksystemets effektivitet och en elektrifiering av järnvägsnätet. De finska myndigheterna planerar en järnvägsförbindelse mellan Finland och Sverige vid Torneå och har ansökt om medel från Fonden för ett sammanlänkat Europa för detta projekt ([21]). Förbindelsen skulle kunna öka säkerheten i Finlands försörjningskedja genom att skapa fler leveransvägar på land. Samtidigt har transportnätet ett stort behov av underhåll (vilket uppskattas till 2,8 miljarder euro).

Förseningar förekommer fortfarande när det gäller beviljandet av tillstånd för kapitalinvesteringsprojekt, däribland i förnybar energi, och ytterligare insatser krävs för att minska dem. Enligt OECD ([22]) kan de utdragna tillståndsprocesserna leda till att Finlands investeringsprojekt försenas eller

([20]) https://stm.fi/en/-/reports-on-problems-choices-and-basic-principles-of-finnish-social-security-system-completed

([21]) Den finländska regeringens webbplats, 16 december 2021: https://valtioneuvosto.fi/en/-/finland-applies-for-funding-from-the-eu-s-connecting-europe-facility-for-several-transport-projects

([22]) OECD, 21 maj 2021, "The Impact of Regulation in International Investment in Finland", https://doi.org/10.1787/b1bf8bee-en

undermineras. Den senaste uppskattningen ([23]) visar att investeringar till ett värde av minst 3 miljarder euro väntar på tillstånd på grund av administrativa förfaranden. En förenkling av tillståndsförfarandena för installation av förnybar energi genom att undanröja processrelaterade hinder, särskilt när det gäller de administrativa förfarandena, skulle kunna påskynda investeringarna. Inom transportsektorn försvåras användningen av elfordon av de långa avstånden för den inhemska transporten och de kalla väderförhållandena. Användningen av utsläppsfria fordon kan minska energiberoendet, och tack vare en oväntat hög försäljning av elfordon i Finland under 2021 har andelen utsläppsfria fordon i landet nu nått upp till EU-genomsnittet. Dessutom krävs ytterligare reformer för att uppnå Finlands mål att minska utsläppen från transportsektorn med 50 % fram till 2030 jämfört med 2005. Som framgår av följande punkt är utfasningen av fossila bränslen i Finlands fordonsbestånd viktig även i ett geopolitiskt sammanhang, eftersom ökade insatser för hållbar mobilitet kommer att minska Finlands beroende av olja, vilket i sin tur kommer att minska landets beroende av fossila bränslen från Ryssland.

Vissa sektorer i Finland är beroende av import av energiresurser från Ryssland, men landet har redan börjat minska den ryska importen. Enligt 2020 års uppgifter om den totala energimixen är olja (25,6 %), gas (6,9 %) och fasta fossila bränslen (9,4 %) fortfarande viktiga energikällor. Omkring hälften av all import av kol, två tredjedelar av importen av gas och 84 % av importen av råolja under 2020 kom från Ryssland ([24]). Finlands beroende av Ryssland för att komma åt dessa energikällor förväntas emellertid minska med tiden. De finska gaskonsumenterna är i första hand kraftverk och industrier som stålproducenter, oljeraffinaderier och kemiska industrier. När det gäller elproduktion kan gas i princip ersättas med andra insatsvaror. Industrin har redan börjat ställa om till andra energislag, även om ytterligare investeringar kommer att krävas för utfasning av fossila bränslen och elektrifiering i vissa sektorer ([25]). Finland håller på att utveckla en tredje terminal för flytande naturgas (LNG), som planeras att tas i drift i oktober 2022. Den dubbelriktade naturgasledningen Balticconnector mellan Finland och Estland, som togs i drift 2020, skapade en alternativ väg för försörjning av gas till den finska marknaden och gjorde att landet kunde ansluta sig till de baltiska staterna och, efter ibruktagandet av gasledningen mellan Polen och Litauen i maj 2022, till resten av EU. Kapaciteten för import av LNG och gas via rörledningar förväntas snart täcka huvuddelen av den finska gasimporten. Finlands viktigaste användare av råolja har redan vidtagit åtgärder för att ersätta det mesta av den ryska oljeimporten med import från andra källor ([26]). Det planerade kärnkraftverket Hanhikivi, som skulle byggas av ett företag som delvis ägs av ett finskt dotterbolag till det ryska statsägda företaget Rosatom, har nu lagts på is permanent av det finska kraftföretaget. Träflis som importeras från Ryssland kan lokalt vara en viktig värmekälla, framför allt i östra Finland. Denna import kan behöva ersättas med biobränslen från andra inhemska och internationella källor. Den ryska invasionen av Ukraina förväntas påskynda och utöka Finlands investeringar för att minska koldioxidutsläppen och säkerställa energiförsörjningen. Det bör noteras att varje ny investering om möjligt bör vara framtidssäkrad för att undvika inlåsningseffekter längs vägen mot klimatneutralitet.

([23]) Finlands Näringsliv, 29 november 2021: https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/yli-3-miljardin-euron-investoinnit-pysahdyksissa-viranomaisten-lupakasittelyssa-elinkeinoelama-peraa-reformia/

([24]) Eurostat (2020), andelen import från Ryssland jämfört med den totala importen av naturgas och råolja. Den totala importen inbegriper handel inom EU. Råolja inbegriper inte raffinerade oljeprodukter.

([25]) https://energia.fi/energiapolitiikka/ukrainan_sota/venajan_merkitys_suomen_energiahuollolle

([26]) Däribland Nestes raffinaderi i Borgå:

https://www.neste.com/releases-and-news/oil-products/neste-has-mostly-replaced-russian-crude-oil-other-crudes

VIKTIGA RESULTAT

Finlands återhämtnings- och resiliensplan innehåller åtgärder för att hantera en rad av landets strukturella utmaningar genom att

- bidra till minskningen av växthusgasutsläpp i de mest relevanta sektorerna genom reformer och investeringar,
- öka tillgången till höghastighetsbredband för att reformera ramen för kontinuerligt lärande och främja digitala färdigheter,
- investera i forskning och innovation,
- hantera Finlands krympande arbetskraft och ta itu med den strukturella arbetslösheten,
- ge stöd till reformen av social- och hälsovårdssystemet.

Vid sidan av reformerna och investeringarna i återhämtnings- och resiliensplanen skulle Finland vinna på att

- genomföra reformen av social- och hälsovårdssystemet för att säkerställa en likvärdig tillgång till tjänster och öka vårdsektorns kostnadseffektivitet,
- åtgärda personalbristen i hälso- och sjukvårdssektorn, både när det gäller antalet anställda och deras ojämna geografiska fördelning,
- reformera systemet för social trygghet för att öka de sociala förmånernas effektivitet, öka incitamenten till arbete och stödja de offentliga finansernas hållbarhet på lång sikt för att därigenom mildra effekterna av en åldrande befolkning,
- fullfölja pågående strukturreformer med inriktning på den gröna och den digitala omställningen, forskning och främjande av innovation för att hitta effektiva sätt att vända den minskande produktiviteten,
- främja ytterligare betydande investeringar i förnybar energi och hållbara transporter för att påskynda framstegen mot målet att fasa ut fossila bränslen i samhället före 2035 och förbättra försörjningstryggheten. För att energiinvesteringarna ska kunna genomföras måste även behandlingen av miljötillstånd påskyndas.

BILAGOR

FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

Övergripande framstegsindikatorer 21

Bilaga 1: Mål för hållbar utveckling 21

Bilaga 2: Återhämtnings- och resiliensplan – genomförande 23

Bilaga 3: Andra EU-instrument för återhämtning och tillväxt 24

Bilaga 4: Framsteg med genomförandet av landsspecifika rekommendationer 26

Miljömässig hållbarhet 29

Bilaga 5: Den gröna given 29

Bilaga 6: Den gröna omställningens sysselsättningsrelaterade och sociala effekter 34

Resurseffektivitet och produktivitet 36

Bilaga 7: Resurseffektivitet och produktivitet 36

Bilaga 8: Den digitala omställningen 38

Bilaga 9: Innovation 40

Bilaga 10: Industrin och den inre marknaden 42

Bilaga 11: Offentlig förvaltning 45

Rättvisa 47

Bilaga 12: Utmaningar i fråga om sysselsättning, kompetens och socialpolitik mot bakgrund av den europeiska pelaren för sociala rättigheter 47

Bilaga 13: Utbildning och kompetens 49

Bilaga 14: Hälso- och sjukvårdssystem 51

Bilaga 15: Ekonomiska och sociala resultat på regional nivå 53

Makroekonomisk stabilitet 56

Bilaga 16: Viktiga utvecklingstrender inom finanssektorn 56

Bilaga 17: Beskattning 57

Bilaga 18: Viktiga ekonomiska och finansiella indikatorer 59

Bilaga 19: Skuldhållbarhetsanalys 60

TABELLER

Tabell A2.1:	De viktigaste delarna i den finländska återhämtnings- och resiliensplanen	23
Tabell A4.1:	Sammanfattande tabell över de landsspecifika rekommendationerna för 2019, 2020 och 2021	27
Tabell A5.1:	Indikatorer som visar framstegen med EU:s gröna giv ur ett makroekonomiskt perspektiv	32
Tabell A7.1:	Utvalda indikatorer på resurseffektivitet	37
Tabell A8.1:	Nyckelindikatorer för indexet för digital ekonomi och digitalt samhälle	39
Tabell A9.1:	Nyckelindikatorer för forskning, utveckling och innovation	41

Tabell A10.1: Nyckelindikatorer för den inre marknaden och industrin 43
Tabell A11.1: Indikatorer på den offentliga förvaltningen i Finland 46
Tabell A12.1: Den sociala resultattavlan för Finland 47
Tabell A13.1: Mål på EU-nivå och andra kontextuella indikatorer inom den strategiska ramen för det europeiska utbildningsområdet 50
Tabell A14.1: Nyckelindikatorer för hälsa 52
Tabell A15.1: Finland, utvalda indikatorer på regional nivå 53
Tabell A16.1: Indikatorer på finansiell stabilitet 56
Tabell A17.1: Indikatorer på beskattning 57
Tabell A18.1: Viktiga ekonomiska och finansiella indikatorer 59
Tabell A19.1: Färgdiagram över riskerna för de offentliga finansernas hållbarhet i Finland 60
Tabell A19.2: Färgdiagram över riskerna för de offentliga finansernas hållbarhet i Finland 61

DIAGRAM

Diagram A1.1: Finlands framsteg mot målen för hållbar utveckling under de senaste fem åren 22
Diagram A2.1: Andel av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens som bidrar till varje politisk pelare 23
Diagram A3.1: ESI-fondernas totala budget 2014–2020 per fond 1), 2) 24
Diagram A3.2: Sammanhållningspolitikens bidrag till målen för hållbar utveckling (miljarder euro) 25
Diagram A4.1: Finlands framsteg med 2019–2020 års landsspecifika rekommendationer (2022 års europeiska planeringstermin) 26
Diagram A5.1: Skattemässiga aspekter på den gröna omställningen 29
Diagram A5.2: Energi Andel i energimixen (fasta bränslen, olja, gas, kärnkraft, förnybara energikällor (1)) 30
Diagram A5.3: Biologisk mångfald Skyddade områden på land och ekologiskt jordbruk 30
Diagram A5.4: Mobilitet Andel utsläppsfria fordon (% av nyregistrerade fordon) 31
Diagram A6.1: Utmaningar för en rättvis grön omställning 34
Diagram A6.2: Energifattigdom per inkomstdecil 34
Diagram A7.1: Den cirkulära ekonomins betydelse och utvidgning 36
Diagram A11.1: Resultat av indikatorer för evidensbaserat beslutsfattande 45
Diagram A14.1: Förväntad livslängd, år 51
Diagram A14.2: Beräknad ökning av de offentliga utgifterna för hälso- och sjukvård under 2019–2070 (referensscenario) 51
Diagram A15.1: BNP per capita (2010) och BNP-tillväxt (2010–2019) i Finland 53
Diagram A15.2: Arbetsproduktivitet, EU-27, Finlands NUTS 2-regioner, 2000–2019 53
Diagram A15.3: Regioner som påverkas mest av klimatomställningen i Finland 54
Diagram A17.1: Indikatorer för skattekilen 58

BILAGA 1: MÅL FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Denna bilaga innehåller en bedömning av Finlands framsteg mot målen för hållbar utveckling med avseende på de fyra dimensionerna av konkurrenskraftig hållbarhet. De 17 målen för hållbar utveckling och deras tillhörande indikatorer utgör en policyram inom FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling. Syftet är att avskaffa alla former av fattigdom, bekämpa ojämlikheter och hantera klimatförändringar, och samtidigt se till att ingen lämnas utanför. EU och dess medlemsstater har förbundit sig att följa detta historiska globala ramavtal och spela en aktiv roll för att maximera framstegen mot målen för hållbar utveckling. Diagrammet nedan bygger på de indikatorer som EU har fastställt för att övervaka framstegen mot målen för hållbar utveckling i ett EU-sammanhang.

Finland uppvisar mycket goda resultat för flera av målen för hållbar utveckling med avseende på *miljömässig hållbarhet* (mål 6, 7, 9, 11, 12, 13), men måste ägna särskild uppmärksamhet på de andra indikatorerna (mål 2, 15). Finland har gjort särskilt stora framsteg mot mål 13, ”Bekämpa klimatförändringarna”, däribland när det gäller andelen förnybar energi i den slutliga energianvändningen: Finland uppnådde en andel på 43,8 % under 2020, vilket är mycket högt jämfört med det europeiska genomsnittet (22,09 % 2020) och den näst högsta andelen i EU efter Sverige. Många av åtgärderna i Finlands återhämtnings- och resiliensplan förväntas bidra till minskade utsläpp av växthusgaser, däribland investeringar i förnybar energi, minskning av koldioxidutsläppen i industrin samt forskning och utveckling av koldioxidsnål teknik. När det gäller mål 2, ”Ingen hunger”, ligger andelen överviktiga i Finland över EU-genomsnittet (20,9 % i Finland jämfört med 16,5 % i EU 2019), och har dessutom ökat under senare år (från 18,3 % 2014).

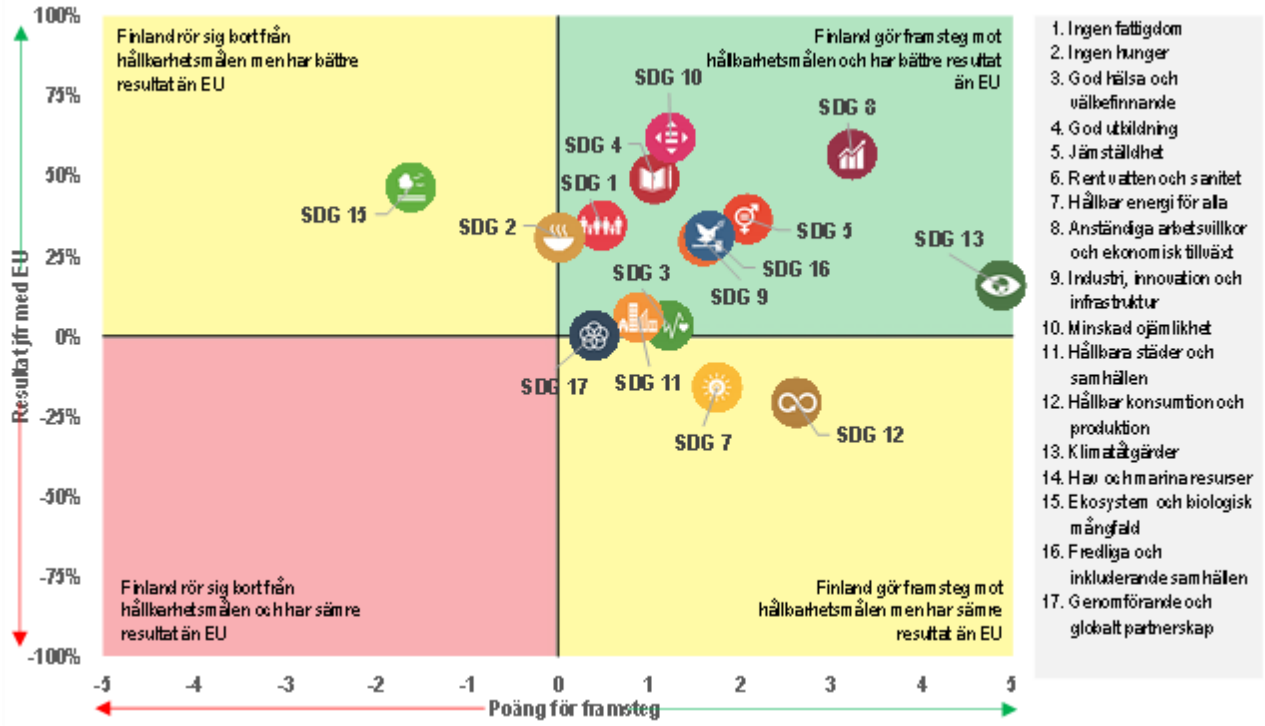
Finland uppvisar mycket goda resultat när det gäller indikatorerna för bedömning av *rättvisa* inom samhället och ekonomin (mål 1, 3, 4, 5, 8, 10). ([27]) När det gäller jämställdhet uppvisar endast två av EU:s medlemsstater (Frankrike och Sverige) ett bättre resultat än Finland, men Finland gör snabbare framsteg i denna fråga. Enligt indikatorn för ”God utbildning för alla” var andelen personer mellan 25 och 34 år med högskoleutbildning 43,8 % under 2020, vilket var högt över EU-genomsnittet. Andelen har dessutom ökat starkt under senare år, från 40,3 % under 2018. Återhämtnings- och resiliensplanen omfattar åtgärder för att stödja den pågående reformen av hälso- och sjukvården och långtidsvården, med syftet att förbättra allas hälsa och välbefinnande.

Finland uppvisar mycket goda resultat när det gäller indikatorerna för *produktivitet* i målen för hållbar utveckling (mål 4, 8, 9). Jämfört med EU-genomsnittet (54 %) uppvisar Finland mycket goda resultat när det gäller digitala färdigheter, där 79 % av alla vuxna hade grundläggande färdigheter under 2021. Finlands resultat är även goda när det gäller mål 8, ”Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt”, och mål 9, ”Hållbar industri, innovationer och infrastruktur”. Även om Finlands utgifter för FoU på 2,94 % under 2020 ligger väl över EU-genomsnittet på 2,32 %, och har ökat varje år sedan 2016 (2,72 %), är de fortfarande lägre än 2009 års toppnotering på 3,73 %. Återhämtnings- och resiliensplanen omfattar åtgärder för att förbättra situationen ytterligare genom att öka utgifterna för forskning, utveckling och innovation genom finansieringslösningar som främjar den gröna och den digitala omställningen.

Finland uppvisar mycket goda resultat när det gäller indikatorerna för *makroekonomisk stabilitet* (mål 8, 16). Finlands resultat är redan mycket goda när det gäller mål 16, ”Fredliga och inkluderande samhällen”, och återhämtnings- och resiliensplanen omfattar en reform för att förbättra övervakningen och kontrollen av förebyggandet av penningtvätt. Detta kommer att förbättra stabiliteten i och förtroendet för de offentliga institutionerna i Finland. När det gäller mål 8, ”Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt”, har Finland ökat sin investeringsandel av BNP med mer än EU-genomsnittet mellan 2015 och 2020, samtidig som landet fortsätter att ligga över EU-genomsnittet i alla mätvärden i fråga om sysselsättning.

([27]) Se Bilaga 12 – Utmaningar i fråga om sysselsättning, kompetens och socialpolitik mot bakgrund av den europeiska pelaren för sociala rättigheter för mer information.

Diagram A1.1: **Finlands framsteg mot målen för hållbar utveckling under de senaste fem åren**

Detaljerade dataset om de olika målen för hållbar utveckling finns i den årliga ESTAT-rapporten *Sustainable development in the European Union*, https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-03-21-096. Omfattande landsspecifika uppgifter om medlemsstaternas kortsiktiga framsteg kan hittas här: Key findings – Sustainable development indicators – Eurostat (europa.eu).

Källa: Eurostat (1), senast uppdaterad den 28 april 2022. Uppgifterna avser huvudsakligen 2015–2020 och 2016–2021.

Faciliteten för återhämtning och resiliens är grundstenen i EU:s insatser för att stödja återhämtningen från covid-19-pandemin, påskynda den gröna och den digitala omställningen och öka resiliensen mot framtida påfrestningar. Finland lämnade in sin återhämtnings- och resiliensplan den 27 maj 2021. Kommissionens positiva bedömning den 4 oktober och rådets godkännande den 29 oktober banade väg för utbetalningen av 2,1 miljarder euro i bidrag inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens under perioden 2021–2026. Finansieringsavtalet undertecknades den 13 januari 2022. De viktigaste delarna i den finländska återhämtnings- och resiliensplanen framgår av tabell A2.1. Andelen av medel som bidrar till var och en av de sex politiska pelarna i faciliteten för återhämtning och resiliens visas i nedanstående diagram.

Finlands framsteg med genomförandet av sin plan offentliggörs i resultattavlan **för faciliteten för återhämtning och resiliens.** Resultattavlan ger även en översikt över genomförandet av faciliteten i sin helhet på ett öppet sätt.

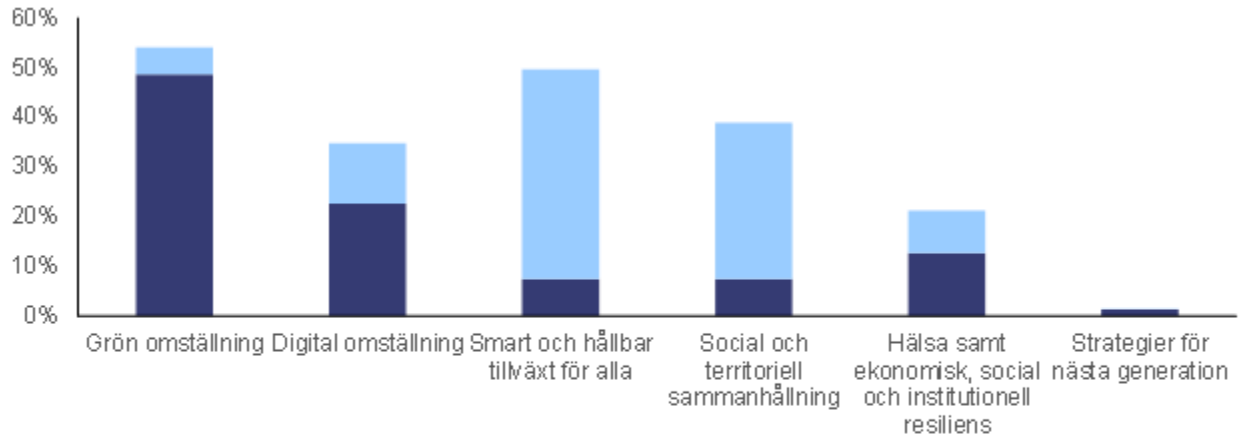
Tabell A2.1: **De viktigaste delarna i den finländska återhämtnings- och resiliensplanen**

Total tilldelning	2,1 miljarder EUR i bidrag (1 % av BNP 2019)
Investeringar och reformer	39 investeringar och 18 reformer
Totalt antal delmål och mål	140
Beräknad makroekonomisk effekt (1)	BNP-tillväxt 0,4%–0,6% senast 2026 (0,4 % i spridningseffekter)
Utbetald förfinansiering	271 miljoner EUR (januari 2022)
Första utbetalning	Finland har inte lämnat in en första ansökan om utbetalning

Se Pfeiffer P., Varga J. och in 't Veld J. (2021), Quantifying Spillovers of NGEU investment, European Economy Discussion Papers, nr 144 och Afman et al. (2021), An overview of the economics of the Recovery and Resilience Facility, Quarterly Report on the Euro Area (QREA), vol. 20, nr 3, s. 7–16.

Källa: Europeiska kommissionen.

Diagram A2.1: **Andel av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens som bidrar till varje politisk pelare**

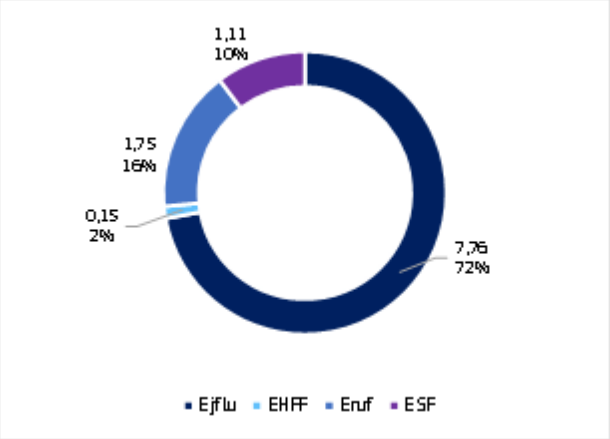

1) Varje åtgärd bidrar till två policyområden i de sex pelarna, vilket innebär att det totala bidraget till alla pelare som visas i detta diagram uppgår till 200 % av den beräknade kostnaden för de 22 återhämtnings- och resiliensplaner som godkändes 2021. Den nedre delen motsvarar beloppet för den primära pelaren, och den övre delen motsvarar beloppet för den sekundära pelaren.

Källa: Resultattavlan för faciliteten för återhämtning och resiliens: https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/country_overview.html

EU:s budget på mer än 1,2 biljoner euro för perioden 2021–2027 möjliggör en investeringsinsats som bidrar till genomförandet av EU:s prioriteringar. Med ett ytterligare belopp på omkring 800 miljarder euro genom NextGenerationEU och dess största instrument, faciliteten för återhämtning och resiliens, skapar budgeten en stabil grund för återhämtning och hållbar tillväxt.

Diagram A3.1: **ESI-fondernas totala budget 2014–2020 per fond 1), 2)**

1) Miljarder euro i löpande priser, % av det totala beloppet.
2) Uppgifterna för Ejflu och React-EU avser perioden 2014–2022.
Källa: Europeiska kommissionen, plattformen för öppna data för sammanhållningspolitiken.

Mellan 2021 och 2027 kommer EU:s sammanhållningsfonder ([28]) att bidra till de långsiktiga utvecklingsmålen i Finland genom att investera 2,12 miljarder euro ([29]), däribland 465,7 miljoner euro från Fonden för en rättvis omställning, för att lindra de socioekonomiska konsekvenserna av den gröna omställningen i de mest utsatta regionerna. Partnerskapsavtalen och programmen för sammanhållningsfonderna 2021–2027 har utformats så att de utgår från de landsspecifika rekommendationer och investeringsriktlinjer för 2019–2020 som gavs inom ramen för den europeiska planeringsterminen för att säkerställa synergieffekter och komplementaritet med annan EU-finansiering. Dessutom kommer Finland att få 4,4 miljarder euro i stöd från den gemensamma jordbrukspolitiken under perioden 2023–2027. Stödet ska främja social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet och innovation inom jordbruket och på landsbygden för att bidra till den europeiska gröna given och säkerställa den långsiktiga livsmedelstryggheten.

Mellan 2014 och 2020 ska de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna) för Finland finansiera investeringar på totalt 4,90 miljarder euro ([30]) från EU-budgeten. Den totala investeringen inklusive nationell finansiering uppgår till 10,76 miljarder euro (diagram 3.1), vilket motsvarar omkring 0,68 % av BNP 2014–2020 och 14,94 % av de offentliga investeringarna ([31]). Den 31 december 2021 hade 105 % av det totala beloppet fördelats till specifika projekt, varav 68 % rapporterades ha använts. Därmed återstår 3,44 miljarder euro som kan användas fram till slutet av 2023 ([32]). Bland de mål som är mest relevanta för sammanhållningspolitisk finansiering i Finland märks framför allt forskning och innovation, små och medelstora företags konkurrenskraft, hållbar sysselsättning av hög kvalitet samt koldioxidsnål ekonomi (totalt 2 miljarder euro). Fram till slutet av 2020 hade sammanhållningspolitiska investeringar redan gett stöd till 17 748 företag som var delaktiga i projekt som leddes av FoU-institutioner, 2 468 små och medelstora företag som började exportera eller utökade sin verksamhet till nya exportmarknader, fler än 39 000 unga under 30 år som var arbetslösa eller stod utanför arbetslivet och som deltog i ESF-projekt samt 1 732 nya koldioxidsnåla lösningar som utvecklats på samhällsnivå.

Sammanhållningsfonderna bidrar redan väsentligt till målen för hållbar utveckling. I Finland ger sammanhållningsfonderna stöd till åtta av de 17 målen för hållbar utveckling, där upp

([28]) Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden+ (ESF+), Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning (FRO), Interreg.

([29]) Löpande priser, källa: Öppna data för sammanhållningspolitiken

([30]) ESI-fonderna omfattar sammanhållningsfonderna (Eruf, ESF+, Sammanhållningsfonden, Interreg), Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska havs- och fiskerifonden (EMFF). Enligt "N+3-regeln" måste de medel som avsatts för åren 2014–2020 användas senast 2023 (senast 2025 för Ejflu). Uppgiftskälla: Öppna data för sammanhållningspolitiken brytdatum 31.12.2021 för Eruf, ESF+, CF, Interreg; brytdatum 31.12.2020 för Ejflu and EMFF.

([31]) De offentliga investeringarna utgörs av fast bruttoinvestering plus kapitaltransfereringar inom ramen för offentlig förvaltning.

([32]) Inklusive React-EU. Uppgifter om ESI-fonderna från https://cohesiondata.ec.europa.eu/countries/FI

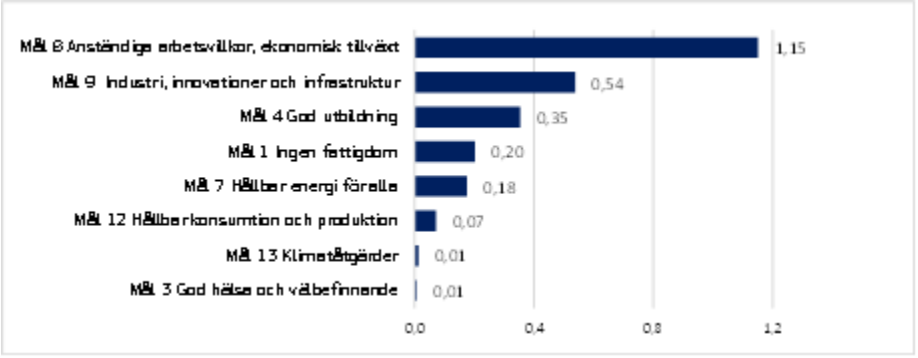
till 95 % av utgifterna bidrar till uppnåendet av målen.

React-EU, som ingår i återhämtningsinstrumentet NextGenerationEU, tillhandahöll 234,9 miljoner euro i ytterligare finansiering till Finlands sammanhållningspolitiska anslag 2014–2020 för att säkerställa en balanserad återhämtning, främja konvergensen och ge stöd till regionerna efter konsekvenserna av coronavirusutbrottet. Syftet med stödet från React-EU var att stärka de små och medelstora företagen mot bakgrund av digitaliseringen och den gröna ekonomin, utveckla forskning och innovation för digitalisering och koldioxidneutralitet, öka de digitala färdigheterna samt främja företagens och entreprenörernas förmåga till snabba förändringar. Över 100 % av de totala anslagen har redan täckts av utvalda verksamheter.

Kommissionen tillhandahåller skräddarsydd expertkunskap via instrumentet för tekniskt stöd för att hjälpa Finland att utforma och genomföra tillväxtfrämjande reformer, däribland genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen. Sedan 2019 har Finland tagit emot stöd genom 19 tekniska stödprojekt. De projekt som genomfördes 2021 syftade bland annat till att bedöma de rättsliga hindren för investeringar, locka utländska investeringar av hög kvalitet och analysera den digitala ekonomins effekter på beskattningen och de statliga intäkterna. Kommissionen hjälpte även Finland att genomföra särskilda reformer och investeringar i återhämtnings- och resiliensplanen, till exempel utformningen av ett positivt kreditregister. Under 2022 kommer nya projekt att inledas, bland annat för tillämpningen av principen om att inte orsaka betydande skada på olika EU-medel och nationella medel.

Finland drar även nytta av andra EU-program. Dessa omfattar Fonden för ett sammanlänkat Europa, vilken bidrog med 259,2 miljoner euro i EU-medel till särskilda projekt för strategiska transportnät, och Horisont 2020, som tillhandahöll EU-medel på 1 520 miljoner euro.

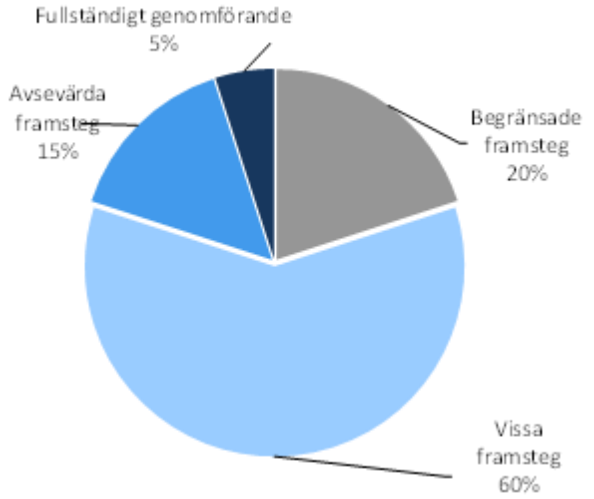
Diagram A3.2: **Sammanhållningspolitikens bidrag till målen för hållbar utveckling (miljarder euro)**

Källa: Europeiska kommissionen, GD REGIO

Kommissionen bedömde 2019–2021 års landsspecifika rekommendationer ([33]) som riktats till Finland inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Medlemsstaterna uppmanades att på ett effektivt sätt genomföra alla eller en stor del av de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats av rådet 2019 och 2020 i sina återhämtnings- och resiliensplaner. I bedömningen togs hänsyn till de politiska åtgärder som vidtagits av Finland fram till idag ([34]), såväl som åtagandena i återhämtnings- och resiliensplanen ([35]). I detta tidiga skede av genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen har ”vissa framsteg” noterats för 75 % av de landsspecifika rekommendationerna med inriktning på strukturella frågor 2019 och 2020, medan ”begränsade framsteg” har noterats för 20 % (se diagram A4.1). Ytterligare betydande framsteg med avseende på de strukturella landsspecifika rekommendationerna förväntas under kommande år i samband med genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen.

Diagram A4.1: **Finlands framsteg med 2019–2020 års landsspecifika rekommendationer (2022 års europeiska planeringstermin)**

Källa: Europeiska kommissionen.

([33]) 2021 CSRs: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32021H0729%2827%29&qid=1627675454457
2020 års landsspecifika rekommendationer: EUR-Lex - 32020H0826(26) – SV – EUR-Lex (europa.eu)
2019 års landsspecifika rekommendationer: EUR-Lex - 32019H0905(26) – SV – EUR-Lex (europa.eu)

([34]) Inbegripet politiska åtgärder som rapporterats i det nationella reformprogrammet och i rapporteringen om faciliteten för återhämtning och resiliens (halvårsrapportering om framstegen med genomförandet av delmål och mål och resultatet av bedömningen av begäran om utbetalning).

([35]) I den bedömning av de landsspecifika rekommendationerna som presenteras här tas hänsyn till genomförandet av de åtgärder som ingår i återhämtnings- och resiliensplanen och de som vidtagits utanför återhämtnings- och resiliensplanen vid tidpunkten för bedömningen. Åtgärder som ingår i bilagan till rådets antagna genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av återhämtnings- och resiliensplanen och som ännu inte har antagits eller genomförts, men som anses ha tillkännagivits på ett trovärdigt sätt i linje med metoden för bedömning av landsspecifika rekommendationer, bedöms ha uppfyllt nivån för ”begränsade framsteg”. När dessa åtgärder har genomförts kan de leda till ”vissa/betydande framsteg” eller ”fullständigt genomförande”, beroende på deras relevans.

Tabell A4.1: **Sammanfattande tabell över de landsspecifika rekommendationerna för 2019, 2020 och 2021**

Finland	Bedömning i maj 2022*	Åtgärder i återhämtnings- och resiliensplanen enligt rekommendationerna t.o.m. 2026
Rekommendation 1 2019	**Vissa framsteg**	
Säkerställa att de primära offentliga nettoutgifternas nominella ökning inte överstiger 1,9 % under 2020, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,5 % av BNP.	Inte längre relevant	Inte tillämpligt
Skapa mer kostnadseffektiva social- och hälsovårdstjänster som alla har tillgång till.	Vissa framsteg	Relevanta åtgärder planerade från 2021, 2023, 2024 och 2025
Rekommendation 2 2019	**Vissa framsteg**	
Förbättra incitamenten att arbeta	Vissa framsteg	Relevanta åtgärder planerade från 2022, 2023, 2024 och 2025
och stärka kompetens	Avsevärda framsteg	Relevanta åtgärder planerade från 2021, 2022, 2023, 2024 och 2025
och aktiv inkludering, särskilt genom välintegrerade tjänster för arbetslösa och personer utanför arbetskraften.	Vissa framsteg	Relevanta åtgärder planerade från 2022, 2023, 2024 och 2025
Rekommendation 3 2019	**Vissa framsteg**	
Inrikta den investeringsrelaterade ekonomiska politiken på forskning och innovation,	Avsevärda framsteg	Relevanta åtgärder planerade från 2021, 2022, 2023, 2025 och 2026
en övergång till koldioxidsnål energi	Vissa framsteg	Relevanta åtgärder planerade från 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 och 2026
samt hållbara transporter, med beaktande av regionala skillnader.	Begränsade framsteg	Relevant åtgärd planerad från 2022, 2024 och 2026
Rekommendation 4 2019	**Vissa framsteg**	
Skärpa övervakningen av hushållens skuldsättning	Vissa framsteg	Relevanta åtgärder planerade från 2023, 2025 och 2026
och inrätta ett kreditregistersystem.	Begränsade framsteg	Relevant åtgärd planerad från 2023, 2025 och 2026
Rekommendation 1 2020	**Vissa framsteg**	
Vidta alla nödvändiga åtgärder, i enlighet med den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten, för att effektivt hantera covid-19-pandemin, upprätthålla ekonomin och stödja den påföljande återhämtningen. När de ekonomiska förhållandena medger det, driva en finanspolitik som syftar till att nå en återhållsam offentligfinansiell ställning på medellång sikt och säkerställa en hållbar skuldsättning, samtidigt som investeringarna ökas.	Inte längre relevant	Inte tillämpligt
Lösa bristen på vårdpersonal för att stärka hälso- och sjukvårdssystemets resiliens	Vissa framsteg	Relevant åtgärd planerad från 2021, 2022 och 2023
och förbättra tillgången till sociala tjänster och hälso- och sjukvårdstjänster.	Vissa framsteg	Relevant åtgärd planerad från 2021, 2023, 2024 och 2025
Rekommendation 2 2020	**Vissa framsteg**	
Stärka åtgärder som stödjer sysselsättningen	Vissa framsteg	Relevant åtgärd planerad från 2021, 2022, 2023, 2024 och 2025
och aktiva arbetsmarknadsåtgärder.	Vissa framsteg	Relevant åtgärd planerad från 2022, 2023, 2024 och 2025
Rekommendation 3 2020	**Vissa framsteg**	
Vidta åtgärder för att tillföra likviditet till realekonomin, särskilt till små och medelstora företag.	Avsevärda framsteg	Relevant åtgärd planerad från 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 och 2026
Tidigarelägga mogna offentliga investeringsprojekt och	Fullständigt genomförande	
främja privata investeringar för att stödja den ekonomiska återhämtningen.	Vissa framsteg	
Inrikta investeringarna på den gröna och digitala omställningen, särskilt ren och effektiv produktion och användning av energi,	Vissa framsteg	Relevant åtgärd planerad från 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 och 2026
hållbar och effektiv infrastruktur	Begränsade framsteg	Relevant åtgärd planerad från 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 och 2026
samt forskning och innovation.	Vissa framsteg	Relevant åtgärd planerad från 2021, 2022, 2023, 2025 och 2026
Rekommendation 4 2020	**Begränsade framsteg**	
Säkerställa effektiv tillsyn och kontroll av efterlevnaden av regelverket för bekämpning av penningtvätt.	Begränsade framsteg	Relevant åtgärd planerad från 2025 och 2026
Rekommendation 1 2021	**Avsevärda framsteg**	
Under 2022 vidmakthålla en stödjande finanspolitisk inriktning som beaktar den impuls som ges genom faciliteten för återhämtning och resiliens samt upprätthålla nationellt finansierade investeringar.	Fullständigt genomförande	Inte tillämpligt
När de ekonomiska förhållandena så medger, bedriva en finanspolitik som syftar till att på medellång sikt uppnå ett betryggande läge i de offentliga finanserna och säkerställa offentligfinansiell hållbarhet,	Avsevärda framsteg	Inte tillämpligt
men samtidigt öka investeringarna för att främja tillväxtpotentialen. Vara särskilt uppmärksam på de offentliga finansernas sammansättning, på såväl inkomst- som utgiftssidan av budgeten, och på budgetåtgärdernas kvalitet, i syfte att säkerställa en hållbar och inkluderande återhämtning. Prioritera hållbara och tillväxtfrämjande investeringar, framför allt investeringar som stöder den gröna och digitala omställningen.	Avsevärda framsteg	Inte tillämpligt
Prioritera finanspolitiska strukturreformer som bidrar till finansieringen av politiska prioriteringar och till långsiktigt hållbara offentliga finanser, inbegripet, i förekommande fall, genom att förbättra täckningen, tillräckligheten och hållbarheten hos hälso- och sjukvårdssystem samt sociala trygghetssystem för alla.	Vissa framsteg	Inte tillämpligt

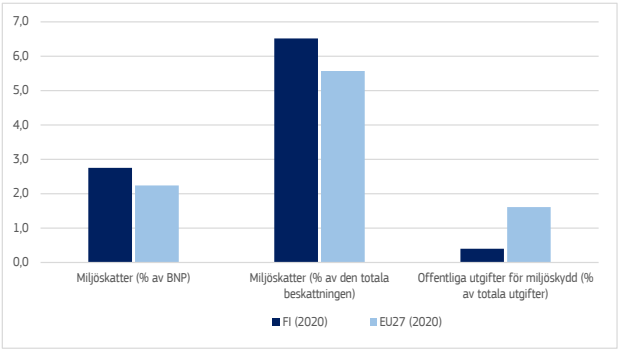
* Se fotnot 35.

Källa: Europeiska kommissionen.

Syftet med den europeiska gröna given är att omvandla unionen till ett rättvisare och mer välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi där det inte finns några nettoutsläpp av växthusgaser senast 2050 och där den ekonomiska tillväxten är frikopplad från resursanvändningen. Denna bilaga ger en ögonblicksbild av Finlands viktigaste och mest relevanta ekonomiska utvecklingstrender i den europeiska gröna givens olika byggstenar. Den kompletteras av bilaga 6 om den gröna omställningens sociala och sysselsättningsrelaterade effekter och bilaga 7 om aspekter i den gröna given som rör den cirkulära ekonomin.

Finland kommer att behöva upprätthålla sina pågående insatser för att minska växthusgasutsläppen i linje med EU-målen och de nationella målen. Mellan 1990 och 2019 minskade växthusgasutsläppen (bortsett från markanvändning) i Finland med 23 %. Denna minskning är jämförbar med EU-genomsnittet. Finlands växthusgasintensitet är lägre än genomsnittet i Europeiska unionen, men utsläppen per capita ligger fortfarande långt över EU-genomsnittet. Finland har satt som mål att uppnå koldioxidneutralitet senast 2035, vilket inbegriper målsättningen att bli det första fossilfria välfärdssamhället. Landets växthusgasutsläpp under 2020 i sektorer som inte omfattas av EU:s utsläppshandelssystem översteg precis 2020 års mål att minska utsläppen med 16 % jämfört med 2005. I sin nationella energi- och klimatplan har Finland infört ytterligare åtgärder för att uppnå minskningar som motsvarar landets nuvarande ESR-mål för 2030 på 39 %. Ytterligare investeringar och reformer kommer att krävas om Finland ska kunna uppnå det nya förslaget till ESR-mål om en minskning med 50 % inom ramen för 55 %-paketet. Med nuvarande markförvaltningsmetoder förväntas Finland öka nettoupptagen av koldioxid fram till 2030. I sin återhämtnings- och resiliensplan fördelar Finland 50 % av de finansiella anslagen till olika klimatmål. Planen omfattar viktiga reformer och investeringar för att påskynda omställningen till en mer hållbar, koldioxidsnål och klimattålig ekonomi([36]).

Diagram A5.1: **Skattemässiga aspekter på den gröna omställningen**

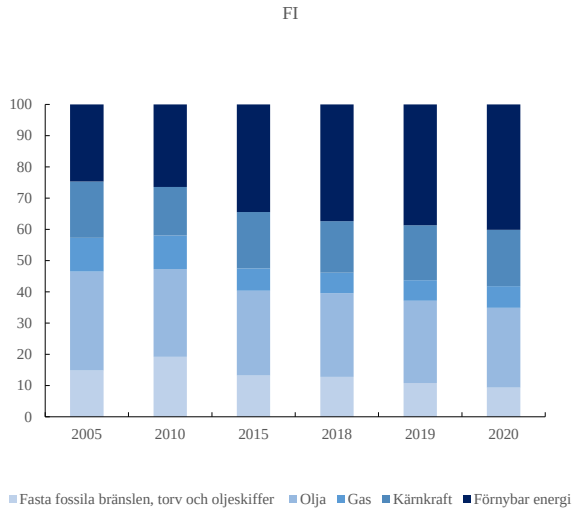
Källa: Eurostat.

Även om Finland uppvisar goda resultat när det gäller uppbörd av miljöskatter kan de statliga utgifterna för miljöskydd och de minskade subventionerna för fossila bränslen leda till utmaningar. Finlands skatteintäkter, både som andel av de totala skatteintäkterna och som andel av BNP, ligger över EU-genomsnittet, och en stor del av miljöbeskattningen utgörs av energiskatter. En betydande andel kan härledas till transportskatter och en mindre andel till miljöavgifter. Den finländska regeringen lägger emellertid en betydligt mindre andel av sina offentliga utgifter på miljöskydd än EU-genomsnittet. Samtidigt har subventionerna av fossila bränslen uppvisat en kraftigt ökande utveckling. Riskerna för den offentliga budgeten till följd av oförsäkrade klimatkonsekvenser bedöms vara låga. Mer information om skatteindikatorer finns i bilaga 17.

Finlands energimix innehåller redan en hög andel förnybar energi, vilket gör Finland till ett föregångsland inom EU på detta område. Under 2020 uppgick andelen förnybara energikällor och biobränslen i den slutliga energianvändningen till 39 %. Fasta biobränslen (27 %) och olja (26 %) står för den näst högsta och tredje högsta andelen. Finland har åtagit sig att fasa ut den koleldade kraftproduktionen senast 2029 och ger stöd till en frivillig utfasning fram till 2025. I sin nationella energi- och klimatplan har Finland lagt fram ett förslag om att höja målet för andelen förnybar energi till 50 % senast 2030, att utöka användningen av kärnkraft samt att minska andelarna av fasta bränslen och olja.

([36]) Andelen av de finansiella anslagen som bidrar till klimatmålen har beräknats med användning av bilaga VI till förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens.

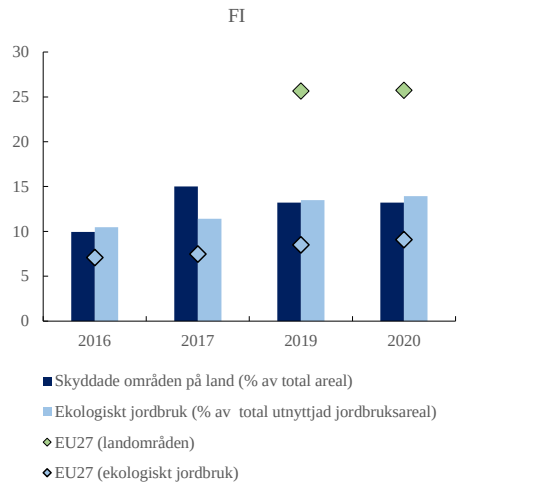
Diagram A5.2: **Energi**
Andel i energimixen (fasta bränslen, olja, gas, kärnkraft, förnybara energikällor (1))

1) Andelen förnybara energikällor omfattar även avfall.
Källa: Eurostat. Energimixen bygger på den totala inhemska bruttoförbrukningen, med undantag av värme och elektricitet. Andelen förnybara energikällor omfattar biobränslen och icke-förnybart avfall.

När det gäller den biologiska mångfalden och ekosystemens hälsa har Finland antagit en omfattande strategi för biologisk mångfald 2014–2020, och landets handlingsplan för 2013–2020 omfattar flera frågor som är relevanta för genomförandet av fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Den landbaserade delen av Natura 2000-nätverket omfattar 14,45 % av det finska nationella territoriet (genomsnittet för EU är 18,17 %), varav skyddsområdena omfattar 7,3 % (genomsnittet i EU är 12,4 %) och områdena av gemenskapsintresse 14,4 % (genomsnittet i EU är 13,9 %). Tack vare en effektiv användning av EU-medel har åtgärder kunnat vidtas för att återställa och förvalta Natura 2000-områdena. Vissa framsteg har också gjorts när det gäller bättre tillämpning av åtgärder för att skydda arter och livsmiljöer genom jordbruksförvaltning. Den biologiska mångfalden minskar emellertid fortfarande, och det är i dagsläget oklart om dessa åtgärder är tillräckliga för att kompensera intensifieringen av jordbruket och den medföljande eutrofieringen av den omgivande landsbygden. Många arter som är knutna till olika typer av gräsmarker har fortfarande en ogynnsam bevarandestatus.

Diagram A5.3: **Biologisk mångfald**
Skyddade områden på land och ekologiskt jordbruk

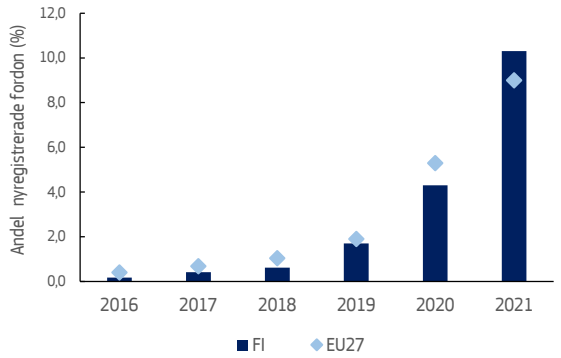

Källa: EEA (skyddade områden på land) och Eurostat (ekologiskt jordbruk). Uppgifterna för skyddade områden på land avser 2018, och uppgifter saknas för EU-genomsnittet (2016, 2017).

Den verksamhet i Finland som uppges ha störst inverkan på Natura 2000-systemet är skogsbruket, vilket påverkar 37 % av områdena. Finland har omkring 20 miljoner hektar skogsmark, varav tre fjärdedelar består av privatägda och ekonomiskt utnyttjade skogar. Av de tolv skogsmiljöer som rapporteras av Finland har tio en ogynnsam status. Sex av skogsmiljöerna har ogynnsam-dålig status och minskar i omfattning, och inga livsmiljöer har förbättrats sedan den senaste rapporteringsomgången.

När det gäller luftföroreningar är Finland en av få medlemsstater som saknar ett överträdelseförfarande om EU:s gränsvärden för en eller flera luftföroreningar överskrids. Utsläppen av många olika luftföroreningar har minskat betydligt i Finland sedan 2014–2016, vilket tyder på en fortsättning av den tidigare nedåtgående trenden. Framför allt har utsläppen av kväveoxider (NOx) minskat med över 10 % sedan den perioden. Finland är en av de största producenterna och den största konsumenten av torv i Europa. Utfasning av torv och återställande av dränerade torvmossar och våtmarker skulle kunna bidra avsevärt till Finlands mål att uppnå koldioxidneutralitet 2035.

Diagram A5.4: **Mobilitet**
Andel utsläppsfria fordon (% av nyregistrerade fordon)

Källa: Europeiska observatoriet för alternativa bränslen. Utsläppsfria fordon (personbilar) omfattar batteridrivna och bränslecellsdrivna elfordon (BEV, FCEV).

När det gäller mobilitet har försäljningen av utsläppsfria fordon börjat öka först under senare år. Andelen utsläppsfria fordon i Finlands registrering av nya personbilar översteg EU-genomsnittet för första gången 2021, och deras andel av det nationella fordonsbeståndet har snabbt närmat sig genomsnittet.

Tabell A5.1: **Indikatorer som visar framstegen med EU:s gröna giv ur ett makroekonomiskt perspektiv**

									55 %-paketet		
						Mål	Avstånd		Mål	Avstånd	
			2005	2019	2020	2030	Bef. åtg.	Ytt. åtg.	2030	Bef. åtg.	Ytt. åtg.
Framsteg mot politiska mål	Mål för växthusgasutsläpp som inte omfattas av utsläppshandel [1]	Mt koldioxidekvivalenter %, procenh. [2]	34,4	-13%	-16%	-39%	-9	-6	-50%	-20	-17

									Nationellt bidrag till EU-målet 2030
			2005	2016	2017	2018	2019	2020	
Framsteg mot politiska mål	Andel förnybara energikällor i slutlig energianvändning (brutto) [1]	%	29%	39%	41%	41%	43%	44%	51%
	Energieffektivitet: primärenergianvändning [1]	Mtoe	33,6	32,3	32,2	32,8	32,1	29,9	34,8
	Energieffektivitet: slutlig energianvändning [1]	Mtoe	25,2	25,2	25,3	25,8	25,4	23,3	24,9

			Finland						EU		
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Finanspolitiska och finansiella indikatorer	Miljöskatter (% av BNP)	% av BNP	2,9	3,1	3,0	2,9	2,8	2,8	2,4	2,4	2,2
	Miljöskatter (% av totala skatter)	% av skatter [3]	6,7	7,1	6,9	6,9	6,6	6,5	6,0	5,9	5,6
	Offentliga utgifter för miljöskydd	% av totala utgifter	0,42	0,41	0,37	0,37	0,36	0,40	1,66	1,70	1,61
	Investeringar i miljöskydd	% av BNP [4]	0,31	0,33	0,28	0,29	–	–	0,42	0,38	0,41
	Subventioner av fossila bränslen	miljarder EUR (2020)	0,90	0,92	0,95	0,98	1,15	–	56,87	55,70	–
	Klimatskyddsklyfta [5]	1-4 poäng	0,7 av 4 (liten minskning från tidigare nivå 1). Detta är en lågriskkategori (4=hög risk).								
Klimat	Växthusgasutsläpp netto	1990 = 100	78	82	79	81	77	68	79	76	69
	Ekonomins utsläppsintensitet	kg/EUR'10	0,31	0,32	0,30	0,30	0,28	0,25	0,32	0,31	0,30
	Ekonomins energiintensitet	kgoe/EUR'10	0,17	0,17	0,17	0,17	0,16	0,16	0,12	0,11	0,11
Energi	Slutlig energianvändning	2015=100	100,0	104,0	104,3	106,4	104,8	96,4	103,5	102,9	94,6
	Slutlig energianvändning i bostadshus	2015=100	100,0	107,9	116,4	114,9	113,7	106,8	101,9	101,3	101,3
	Slutlig energianvändning i servicebyggnader	2015=100	100,0	105,6	108,1	112,5	110,2	102,7	102,4	100,1	94,4
Föroreningar	Utsläppsintensitet för prekursorer till smog (i förh. till BNP) [4]	ton/EUR'10 [6]	1,05	1,04	0,96	0,90	0,89	–	0,99	0,93	–
	Förlorade levnadsår p.g.a. luftföroreningar från PM2,5	per 100 000 inv.	292	282	269	370	288	–	863	762	–
	Förlorade levnadsår p.g.a. luftföroreningar från NO2	per 100 000 inv.	9	< 1	< 1	< 1	< 1	–	120	99	–
	Nitrat i grundvatten	mg NO3/liter	–	–	–	–	–	–	21,7	20,7	–
Biologisk mångfald	Skyddade landområden	% av total areal	–	9,9	15,0	–	13,2	13,2	–	25,7	25,7
	Marina skyddsområden	% av total areal	–	10,0	–	–	11,0	–	–	10,7	–
	Ekologiskt jordbruk	% av total utnyttjad jordbruksareal	9,9	10,5	11,4	13,1	13,5	13,9	8,0	8,5	9,1

			2000–2006	2006–2012	2012–2018	00–06	06–12	12–18
Biologisk mångfald	Nettoianspråktagande av mark	per 10 000 km2	3,3	3,3	0,7	13,0	11,0	5,0

			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Mobilitet	Utsläppsintensitet för transporter (sett till bruttoförädlingsvärde) [7]	kg/EUR'10	1,16	1,28	1,21	1,20	1,21	1,19	0,89	0,87	0,83
	Andel utsläppsfria fordon [8]	% av nyregistrerade fordon	0,2	0,2	0,4	0,6	1,7	4,4	1,0	1,9	5,4
	Antal laddbara elfordon per laddningsstation		2	4	8	17	14	15	8	8	12
	Andel elektrifierade järnvägar	%	55,1	55,2	55,4	56,2	56,2	–	55,6	56,0	–
	Trafikstockningar (genomsnittligt antal timmar som en representativ pendlare med bil tillbringar i trafikköer varje år)		19,9	18,2	18,1	18,4	18,3	–	28,9	28,8	–

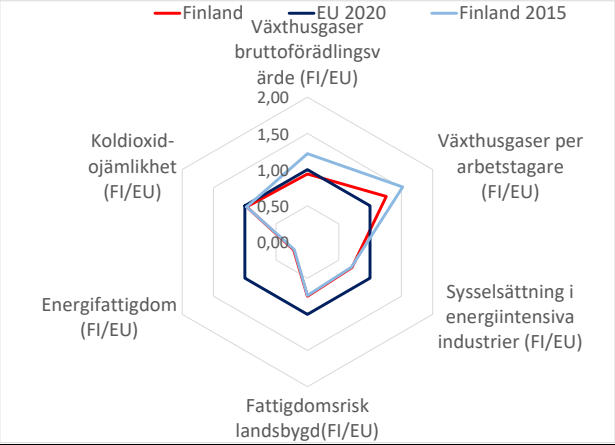
			År	FI	EU
Digitalt	Andel smartmätare av totala mätpunkter [9] – elektricitet	% av totalt antal	2018	99,8	35,8
	Andel smartmätare av totala mätpunkter [9] – gas	% av totalt antal	2018	0,0	13,1
	IT som används för miljömässig hållbarhet [10]	%	2021	76,7	65,9

1) Målet för växthusgasutsläpp utanför EU:s utsläppshandelssystem fram till 2030 bygger på förordningen om ansvarsfördelning. Målen i 55 %-paketet bygger på kommissionens förslag att höja EU:s klimatambition fram till 2030. Mål för förnybara energikällor och energieffektivitet samt nationella bidrag enligt styrningsförordningen (förordning (EU) 2018/1999). 2) Avståndet till målet är skillnaden mellan medlemsstaternas mål för 2030 enligt förordningen om ansvarsfördelning och de förväntade utsläppen, med befintliga åtgärder (WEM) respektive med ytterligare åtgärder (WAM), som en andel av utsläppen under basåret 2005. 3) Andelen av de totala intäkterna från skatter och sociala avgifter (exklusive tillräknade sociala avgifter). Intäkter från utsläppshandelssystemet är inräknade i intäkterna av miljöavgifter (under 2017 uppgick de till 1,5 % av de totala intäkterna av miljöavgifter på EU-nivå). 4) Detta omfattar utgifter för fasta bruttoinvesteringar som ska användas för tillhandahållande av miljöskyddstjänster (dvs. förebyggande och minskning av föroreningar) och som omfattar alla sektorer, dvs. myndigheter, industri och särskilda tillhandahållare. 5) Indikatorn för skillnaden i klimatskydd är en del av den europeiska anpassningsstrategin (februari 2021), och definieras som andelen av icke-försäkrade ekonomiska förluster som orsakats av klimatrelaterade katastrofer. 6) Svaveloxider (SO2-ekvivalent), ammoniak, partiklar <10 µm, kväveoxider i den totala ekonomin (dividerat med BNP). 7) Transport och magasineringstjänster (Nace avdelning H). 8) Utsläppsfria fordon omfattar batteridrivna elfordon (BEV) och bränslecellsdrivna elfordon (FCEV). 9) Europeiska kommissionen rapport (2019), *Benchmarking smart metering deployment in the EU-28*. 10) Europeiska kommissionen (2021). Desi räknas om varje år för samtliga länder jämfört med föregående år för att återspegla eventuella ändringar i valet av indikatorer och korrigeringar av de underliggande uppgifterna. Ländernas poäng och rangordning kan således skilja sig från tidigare publikationer.

Källa: Eurostat, gemensamma forskningscentrumet (JRC), Europeiska kommissionen, EEA, Europeiska observatoriet för alternativa bränslen (EAFO).

Den gröna omställningen gäller inte bara förbättringar av den miljömässiga hållbarheten, utan har även en betydande social dimension. Även om åtgärderna i detta avseende inbegriper möjligheten till hållbar tillväxt och skapande av arbetstillfällen måste det även säkerställas att ingen lämnas utanför och att alla grupper i samhället kan dra nytta av omställningen. Finlands gröna omställning skapar möjligheter, eftersom den bygger på en stor grön ekonomi med god potential för jobbskapande, såväl som åtgärder som säkerställer en rättvis omställning, även om begränsade övergångsproblem som brist på arbetskraft fortfarande förekommer.

Diagram A6.1: **Utmaningar för en rättvis grön omställning**

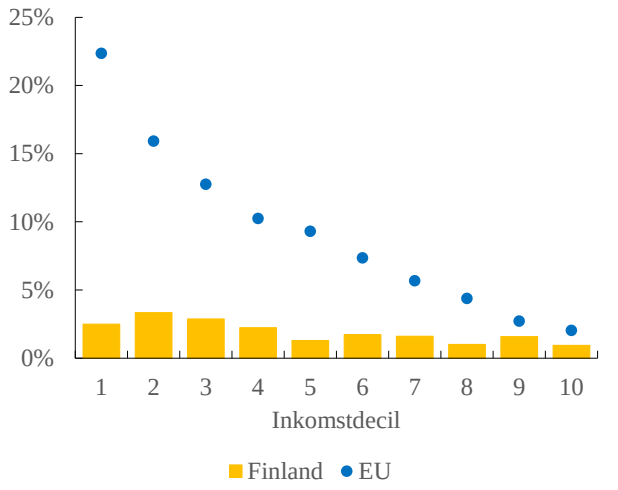

Källa: Eurostat, World Inequality Database.

I Finlands återhämtnings- och resiliensplan beskrivs vissa viktiga reformer och investeringar för en rättvis grön omställning. Den gröna omställningen erbjuder möjligheter som måste tas till vara för att säkerställa samhällets välstånd, hållbarhet och rättvisa utan att lämna någon utanför. Finland har en ambitiös plan som syftar till att uppnå koldioxidneutralitet senast 2035 och att bli världens första fossilfria välfärdssamhälle. I reformen av kontinuerligt lärande för att öka de gröna och digitala färdigheterna kommer hänsyn att tas till omställningens inverkan på sysselsättningen. Minst 20 % av utbildningen ska vara inriktad på att stödja den gröna och den digitala omställningen, och 5 % ska ägnas åt omställningen till ett koldioxidneutralt samhälle. Sammanlagt kommer 465,7 miljoner euro att investeras i Finland genom Fonden för en rättvis omställning. Europeiska socialfonden (ESF+) kommer att föregripa den framtida omvandlingen av arbetslivet genom investeringar i kontinuerligt lärande, omskolning och kompetensutveckling, däribland i grön kompetens. I den integrerade nationella energi- och klimatplanen av den 20 december 2019 framhålls den rättvisa omställningen som ett vägledande tema för Finlands klimatpolitik. När det gäller energifattigdom hänvisas i planen till sociala stödsystem som bidrar till att minska problemen med betalning av energiräkningar (t.ex. en deposition för tryggad elförsörjning).

Finland anser att endast ett fåtal hushåll lider av energifattigdom och har därför inte satt några nationella mål.

Diagram A6.2: **Energifattigdom per inkomstdecil**

Källa: Eurostats EU-Silc-undersökning (2020).

Ekonomin har minskat sitt koldioxidavtryck, och även om de viktigaste energiintensiva sektorerna fortfarande är stora har den relativt omfattande gröna ekonomin en stor potential för skapande av arbetstillfällen. Växthusgasutsläppens intensitet i den finska ekonomin minskade mellan 2015 och 2020 (räknat i bruttoförädlingsvärde) och ligger precis under EU-genomsnittet, medan det genomsnittliga koldioxidavtrycket per arbetstagare på 17,15 ton växthusgasutsläpp är betydligt högre än EU-genomsnittet på 13,61 (se figur 1). I Finland har torvindustrin identifierats som den största sektorn som kommer att minska på grund av den gröna omställningen. Utfasningen av användningen av torv med minst hälften fram till 2030 och minskningen av den fossilbaserade energiproduktionen kommer sannolikt att leda till en förändring av sysselsättningen där

kompetensutveckling och omskolning kan komma att spela en särskilt stor roll. I detta avseende håller Finland på att utarbeta territoriella planer för en rättvis omställning för att underlätta utfasningen av torvproduktionen med stöd av Fonden för en rättvis omställning (se bilaga 15). Den energiintensiva industrin, däribland sektorerna för metall-, kemikalie- och pappersframställning ([37]), har legat på en stabil nivå sedan 2015 och erbjuder arbetstillfällen för 2,2 % av den totala arbetskraften (3,1 % i EU). Sektorn för miljövänliga varor och tjänster skapar redan sysselsättning för en jämförelsevis stor andel av den sysselsatta befolkningen (5,1 % jämfört med 2,2 % i EU) ([38]). Brist på arbetskraft har identifierats inom tillverkningsindustrin och andra sektorer som genomgår en miljöanpassning ([39]).

När det gäller den gröna omställningens sociala dimension verkar säkerställandet av tillgång till grundläggande transport- och energitjänster inte vara en stor utmaning i Finland. Andelen av befolkningen på landsbygden som riskerar att drabbas av fattigdom har ökat en aning från 13,8 % 2015 till 14,1 % under 2020 (18,7 % i EU) ([40]). Andelen av befolkningen som inte kan hålla sina hem tillräckligt varma ligger kvar på 1,8 %, vilket är långt under EU-genomsnittet (8 %). Alla inkomstgrupper har en relativt låg andel personer som påverkas, och antalen ligger gott och väl under EU-genomsnittet (se figur 2). Konsumtionsmönstren varierar i olika delar av befolkningen: det genomsnittliga koldioxidavtrycket för de 10 procent som släpper ut mest är omkring 5,2 gånger högre än för de 50 procent som släpper ut minst (5,3 gånger i EU).

Skattesystemen är avgörande för att säkerställa en rättvis omställning mot koldioxidneutralitet ([41]). Finlands sammanlagda intäkter av miljöskatter låg på en stabil nivå mellan 2015 och 2019, från 2,89 % av BNP till 2,81 %. Under 2020 uppgick intäkterna till 2,75 % (jämfört med 2,24 % i EU). Skattekilen för låginkomsttagare ([42]) sjönk från 34,1 % 2015 till 31,9 % under 2019. Under 2021 uppgick den till 32,0 %, jämfört med EU-genomsnittet på 31,9 % (se bilaga 17). Omfördelningsåtgärder som komplement till miljöbeskattningen kan främja progressiva åtgärder och ha en positiv effekt på den disponibla inkomsten för hushållen i de lägsta segmenten av inkomstfördelningen ([43]).

([37]) Europeiska planeringsterminen 2020: Översikt över investeringsriktlinjer för Fonden för en rättvis omställning 2021–2027 per medlemsstat (bilaga D).

([38]) Det finns för närvarande inte någon gemensam EU-täckande definition av miljövänliga jobb. När det gäller sektorn för miljövänliga varor och tjänster rapporteras endast om en ekonomisk sektor som genererar miljöprodukter, dvs. varor och tjänster som produceras för miljöskydd eller resursförvaltning.

([39]) Eurofound (2021), *Hantera brist på arbetskraft i EU:s medlemsstater*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg.

([40]) Baserat på COM(2021) 568 final (bilaga I) som riktmärke för möjliga utmaningar inom transportsektorn i samband med den gröna omställningen (t.ex. på grund av sårbarhet för stigande bränslepriser).

([41]) COM(2021) 801 final.

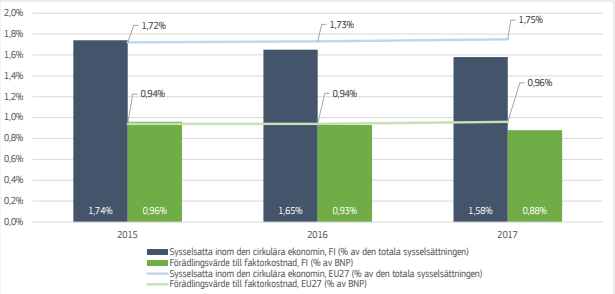
([42]) Skattekilen för en ensam försörjare vid 50 % av den nationella genomsnittslönen (Databas över skatter och förmåner, Europeiska kommissionen/OECD.).

([43]) SWD(2021) 641 final, DEL 3/3, om fördelningseffekter av översynen av energiskatten, baserat på gemensamma forskningscentrumets modeller GEM-E3 och Euromod.

En effektiv användning av resurser är avgörande för att säkerställa konkurrenskraft och ett öppet strategiskt oberoende, och samtidigt minimera miljöpåverkan. Den gröna omställningen innebär stora möjligheter för den europeiska industrin, eftersom den skapar marknader för rena tekniker och produkter. Den kommer att ha inverkan på hela värdekedjan inom sektorer som t.ex. energi och transport, byggnation och renovering, livsmedel och elektronik, och bidra till att skapa hållbara, lokala och välbetalda jobb runt om i EU.

Under 2020 låg den cirkulära (sekundära) användningen av material i Finland på 6,2 %. Denna andel är långt under genomsnittet för EU27 på 12,8 %, och endast begränsade framsteg har gjorts under senare år. Under 2021 antog Finland ett ambitiöst program för en cirkulär ekonomi, som bland annat innebär en fördubbling av den cirkulära materialanvändningen fram till 2035 och en begränsning av användningen av inhemska primära råvaror. Dessutom innehåller Finlands återhämtnings- och resiliensplan åtgärder för att förbättra återanvändningen och återvinningen av industrins sidoströmmar.

Diagram A7.1: **Den cirkulära ekonomins betydelse och utvidgning**

Källa: Eurostat.

Under 2020 låg resursproduktiviteten i Finland på 1,09 köpkraftsstandarder (PPS) per kg av förbrukat material, vilket fortfarande är långt under EU-genomsnittet på 2,23 PPS per kg. I Finlands program för en cirkulär ekonomi, som antogs 2021, ingår åtagandet att fördubbla resursproduktiviteten fram till 2035 (jämfört med 2015) ([44]).

Avfallsgenereringen i Finland har börjat öka under senare år. Tillväxttakten ligger långt över EU-genomsnittet. Den visar även att Finlands generering av avfall inte är frikopplad från landets ekonomiska tillväxt.

Miljöinnovation är en viktig framgångsfaktor för den cirkulära ekonomin. En framgångsrik övergång till en cirkulär ekonomi kräver social och teknisk innovation, eftersom dess fulla potential endast kan uppnås om den genomförs längs alla värdekedjor. Strategier för produktdesign och nya affärsmodeller kan bidra till innovationer för systemövergripande cirkularitet och skapa nya affärsmöjligheter.

Finland låg på andra plats i resultattavlan för miljöinnovation 2021, med en total poäng på 157, vilket gav landet en ledande ställning. I tre av de fem komponenterna i 2021 års miljöinnovationsindex uppvisar Finland ett resultat som ligger över EU-genomsnittet, nämligen investeringar för miljöinnovation (eco-innovation inputs), resultat av miljöinnovation (eco-innovation outputs) och socioekonomiska resultat (socio-economic outputs). Samtidigt ligger landet under EU-genomsnittet när det gäller insatser för miljöinnovation (eco-innovation activities) och resurseffektivitet (resource efficiency outcomes).

([44]) Dt stora metallavtrycket, den höga inhemska konsumtionen av material per capita samt den låga produktiviteten när det gäller energi och resurser kan utgöra hinder för de pågående omställningarna (se Resultattavlan för resiliens ."Europeiska kommissionen (europa.eu)."

Tabell A7.1: **Utvalda indikatorer på resurseffektivitet**

DELOMRÅDE	2015	2016	2017	2018	2019	2020	EU27	Senaste år EU 27
Cirkularitet								
Resursproduktivitet (köpkraftsstandard per kilogram)	1,00	0,99	0,99	0,97	1,08	1,03	2,23	2020
Materialintensitet (kg/EUR)	1,00	1,01	1,01	1,03	0,92	0,97	0,45	2020
Användningsfrekvens för cirkulärt material (%)	6,4	5,3	5,6	5,9	6,3	6,2	12,8	2020
Materialfotavtryck (ton/capita)	31,97	30,65	31,298	32,906	29,5	–	14,584	2019
Avfall								
Avfallsgenerering (kg/capita, totalt avfall)	–	22.359	–	23.253	–	–	5.234	2018
Deponering (% av totalt hanterat avfall)	–	88	–	82,1	–	–	38,5	2018
Återvinningsgrad (% av kommunalt avfall)	40,6	42	40,5	42,3	43,5	41,6	47,8	2020
Farligt avfall (% av kommunalt avfall)	–	1,9	–	1,5	–	–	4,3	2018
Konkurrenskraft								
Bruttoförädlingsvärde inom sektorn för miljövänliga varor och tjänster (% av BNP)	5,63	5,64	5,92	5,69	5,77	–	2,32	2019
Privata investeringar i den cirkulära ekonomin (% av BNP)	0,09	0,1	0,08	–	–	–	0,12	2018

Källa: Eurostat.

Index för digital ekonomi och digitalt samhälle (Desi) används för att övervaka EU-medlemsstaternas digitala framsteg. Områdena humankapital, digital konnektivitet, företagens integrering av digital teknik samt digitala offentliga tjänster återspeglar det digitala årtiondets fyra huvudpunkter ([45]**)**. I denna bilaga beskrivs Finlands resultat i Desi.

I Finlands återhämtnings- och resiliensplan avsätts en stor del av budgeten till insatser för att uppnå de digitala målen (27,5 %). I planen ingår investeringar i digitala offentliga tjänster, åtgärder för digitalisering av hälso- och sjukvården och arbetsförmedlingen, digitalisering av järnvägssystemen och genomförande av smarta energinät. Finland kommer även att investera i datadriven innovation, cybersäkerhet, konnektivitet i områden där marknadsmekanismerna inte är tillräckliga, digitala färdigheter i olika skeden av utbildningen, utveckling av avancerad teknik och digital FUI samt digitalisering av företag.

Finland tillhör de länder som uppvisar bäst resultat när det gäller humankapital i de flesta av indikatorerna, däribland grundläggande digitala färdigheter, IKT-specialister och kvinnliga IKT-specialister.

Beträffande indikatorerna för digital konnektivitet är Finlands framsteg i linje med de övriga länderna. Landet ligger något under EU-genomsnittet när det gäller täckningen av nät med mycket hög kapacitet (VHCN), inbegripet fiberuppkoppling till fastigheter, och över genomsnittet sett till täckningen av 5G-teknik. Geografin är uppenbarligen en av de viktigaste faktorerna som bidrar till detta genomsnittliga resultat.

Finland är mycket framstående när det gäller integrering av digital teknik, och alla indikatorer ligger betydligt över EU-genomsnittet för små och medelstora företag med åtminstone en grundläggande nivå av digital intensitet, för företag som använder lösningar med stordata och särskilt för användningen av molntjänster och artificiell intelligens.

När det gäller digitala offentliga tjänster uppvisar Finland mycket goda resultat. Möjligheterna till digital samverkan mellan myndigheterna och allmänheten – för såväl medborgare som företag – närmar sig en mättnadsnivå och ligger betydligt över EU-genomsnittet.

([45]) Digital kompass 2030: den europeiska vägen in i det digitala decenniet, COM (2021) 118 final.

Tabell A8.1: **Nyckelindikatorer för indexet för digital ekonomi och digitalt samhälle**

	Finland			EU	Bästa resultat i EU
Humankapital	**Desi 2020**	**Desi 2021**	**Desi 2022**	**Desi 2022**	**Desi 2022**
Åtminstone grundläggande digitala färdigheter	**i.u.**	**i.u.**	**79%**	**54%**	**79%**
% enskilda personer			2021	2021	2021
IT-specialister	**6,8%**	**7,6%**	**7,4%**	**4,5%**	**8,0%**
% sysselsatta i åldersgruppen 15-74 år	2019	2020	2021	2021	2021
Kvinnliga IT-specialister	**21%**	**23%**	**24%**	**19%**	**28%**
% IT-specialister	2019	2020	2021	2021	2021
Konnektivitet					
Fasta nät med mycket hög kapacitet	**62%**	**67%**	**68%**	**70%**	**100%**
% hushåll	2019	2020	2021	2021	2021
5G-täckning (*)	**i.u.**	**12%**	**72%**	**66%**	**99,7%**
% befolkade områden		2020	2021	2021	2021
Integration av digital teknik					
Minst grundläggande digital intensitet	**i.u.**	**i.u.**	**82%**	**55%**	**86%**
% små och medelstora företag			2021	2021	2021
Stordata	**19%**	**22%**	**22%**	**14%**	**31%**
% företag	2018	2020	2020	2020	2020
Moln	**i.u.**	**i.u.**	**66%**	**34%**	**69%**
% företag			2021	2021	2021
Artificiell intelligens	**i.u.**	**i.u.**	**16%**	**8%**	**24%**
% företag			2021	2021	2021
Digitala offentliga tjänster					
Digitala offentliga tjänster för allmänheten	**i.u.**	**i.u.**	**90**	**75**	**100**
Poäng (0–100)			2021	2021	2021
Digitala offentliga tjänster för företag	**i.u.**	**i.u.**	**93**	**82**	**100**
Poäng (0–100)			2021	2021	2021

**)* Indikatorn för 5G-täckning används inte för att mäta användarnas upplevelse, vilken kan påverkas av en lång rad faktorer, som vilken typ av anordning som används, miljöförhållandena, antalet samtidiga användare och nätets kapacitet. 5G-täckningen avser andelen av de befolkade områdena enligt vad som rapporterats av operatörer och nationella tillsynsmyndigheter.
Källa: Index för digital ekonomi och digitalt samhälle

Denna bilaga innehåller en allmän översikt över resultaten av Finlands system för forskning och innovation. Finland är innovationsledande enligt 2021 års europeiska resultattavla för innovation ([46])**,** och landets resultat i förhållande till EU har förbättrats under årens lopp. Från en nivå på 129 % under 2018 steg resultatnivån till 135 % av EU-genomsnittet 2021.

Finland är en stark förespråkare av den gröna omställningen och investerar mycket i tillhörande infrastruktur för forskning och innovation. Finlands återhämtnings- och resiliensplan har en tydlig inriktning på FoU, däribland investeringar i grön infrastruktur för forskning och innovation. Efter en kraftig minskning mellan 2010 och 2017 började FoU-intensiteten vända från och med 2018 för att stiga till 2,94 % under 2020. Även om utgifterna för FoU är bland de högsta i EU ligger de kvar under det ambitiösa mål på 4 % av BNP fram till 2030 som Finland fastställde i sin nationella färdplan för forskning, utveckling och innovation under våren 2020. Det är lätt att få finansiering för innovation eftersom tillgången till riskkapital (marknadsstatistik) som andel av BNP är nästan tre gånger högre än EU-genomsnittet.

Företagsinnovation stöds genom en stark ram av forsknings- och teknikorganisationer. Finland erbjuder inte skatteförmåner för forskning och innovation, och det offentliga stödet för företagens FoU-verksamhet ligger långt under EU-genomsnittet, men företagen får ändå ett starkt stöd genom ett nätverk av forsknings- och teknikorganisationer. Efter en kraftig minskning (främst på grund av utvecklingen inom tillverkningssektorn) har företagens FoU-intensitet åter förbättrats under senare år och är nu bland de högsta i EU. Den finska ramen för forskning och innovation gynnas av starka kopplingar mellan den akademiska världen och näringslivet, vilket återspeglas av den relativt höga andelen offentlig-privata vetenskapliga publikationer. Landets tekniska produktion, mätt som antalet patentansökningar, har haft en nedåtgående trend sedan 2010, men ligger fortfarande betydligt över EU-genomsnittet.

([46]) https://ec.europa.eu/docsroom/documents/45913

Tabell A9.1: **Nyckelindikatorer för forskning, utveckling och innovation**

Finland	2010	2015	2018	2019	2020	Genomsnittlig årlig tillväxt	EU-genomsnitt
Nyckelindikatorer i % av BNP							
FoU-intensitet (inhemska bruttoutgifter för FoU)	3,71	2,87	2,76	2,80	2,91	-2,4	*2,32*
Offentliga utgifter för FoU	1,10	0,94	0,92	0,94	0,94	-1,6	*0,78*
Företagens utgifter för FoU	2,58	1,91	1,81	1,84	1,95	-2,8	*1,53*
Forsknings- och innovationssystemets kvalitet							
Vetenskapliga publikationer (i % av det totala antalet i Finland) som hör till de 10 % mest citerade publikationerna i världen	11,5	11,3	12,2	:	:	0,7	9,9
PCT-patentansökningar per miljard BNP (i köpkraftsstandarder, euro)	9,9	8,1	7,7	:	:	-3,2	3,5
Samarbete mellan näringsliv och forskning							
Offentlig-privata vetenskapliga sampublikationer i % av det totala antalet publikationer	11,9	11,0	11,4	10,9	10,2	-1,5	9,05
Tillgång till personalresurser och kompetens							
Nyutexaminerade inom naturvetenskap och ingenjörsvetenskap per tusen invånare i åldern 25–34 år	23,8	17,8	17,2	17,6	:	0,9	16,3
Offentligt stöd till företagens utgifter för FoU							
Stöd från den offentliga sektorn till företagens FoU-utgifter i % av BNP	0,074	0,081	0,070	0,066	:	-1,2	0,196
Grön innovation							
Andel miljörelaterade patent av det totala antalet PCT-patentansökningar (%)	14,0	14,4	12,9	:	:	-0,9	12,8
Finansiering av innovation och ekonomisk förnyelse							
Riskkapital (marknadsstatistik) i % av BNP	0,062	0,058	0,070	0,093	0,142	8,7	0,054
Sysselsättning i snabbväxande företag i de 50 % mest innovativa sektorerna	3,4	5,0	6,9	7,6	:	9,3	5,5

Uppgifter: Eurostat, OECD, gemensamma forskningscentrumet, Science-Metrix (databasen Scopus och EPO:s databas över patentstatistik), Invest Europe

Källa: GD Forskning och innovation – Common R&I Strategy and Foresight Service – Chefsekonomenheten

Produktivitetstillväxt är avgörande för ekonomiskt välstånd, välbefinnande och konvergens på lång sikt. En viktig källa till produktivitet inom EU:s ekonomi är en välfungerande inre marknad med rättvisa och effektiva konkurrensvillkor och ett företagsvänligt klimat där små och medelstora företag kan bedriva en innovativ verksamhet utan svårigheter. Näringslivet och industrin är starkt beroende av stabila försörjningskedjor och måste kunna hantera flaskhalsar som har en negativ inverkan på företagens produktivitetsnivåer, sysselsättning, omsättning och etableringsgrad. Detta kan påverka medlemsstaternas förmåga att uppfylla målen för Europas gröna och digitala omställning.

Finlands arbetsproduktivitet har försämrats jämfört med EU-genomsnittet. Bland de nordiska länderna ligger arbetsproduktiviteten på samma nivå som i Sverige, men har halkat efter den danska produktiviteten sedan finanskrisen. Produktiviteten inom tillverkningen är emellertid högre än i övriga sektorer. De finska små och medelstora företagens produktivitet är betydligt högre än EU-genomsnittet (mervärdet per anställd är 64 600 euro, jämfört med EU-genomsnittet på 40 000 euro under 2020). Kompetensbrist (23 % av företagen rapporterade om brist på arbetskraft jämfört med 14 % i EU) och relativt låga nivåer av investering i utrustning och immateriella tillgångar är faktorer som påverkad produktiviteten.

Den finländska ekonomin har i viss grad påverkats av störningar i den globala försörjningskedjan. Finlands ekonomi är något mindre beroende av källor till mervärde både utanför EU och på den inre marknaden, i förhållande till inhemska insatsvaror, jämfört med EU-genomsnittet. Sammantaget rapporterade 23 % av företagen om brister i material eller utrustning under 2021 (jämfört med 26 % för EU i genomsnitt), med särskilt kännbara effekter i tillverkningssektorn. På grund av landets geografiska läge hade dessutom bristen på fraktcontainrar en betydande inverkan.

Ekonomin är väl integrerad i den inre marknaden. Finland uppvisar bättre resultat än EU-genomsnittet när det gäller införlivandet av direktiv om den inre marknaden och genomsnittliga resultat i fråga om överträdelser. När det gäller reglerade yrken har Finland en mer liberal inställning än EU-genomsnittet. Trots sina uppenbara styrkor i fråga om företagens digitalisering har Finland fortfarande outnyttjad potential när det gäller e-handel som stöd till handeln på den inre marknaden. Endast 23 % av de små och medelstora företagen bedriver försäljning på nätet, vilket är betydligt lägre än i de nordiska grannländerna. Den finska återhämtnings- och resiliensplanen omfattar åtgärder för att öka de små och medelstora företagens internationalisering.

Finland erbjuder sammantaget en mycket god miljö för affärsverksamhet i Europa, och den förbättras hela tiden. De små och medelstora företagens tillgång till finansiering ligger över genomsnittet i EU (0,81 jämfört med 0,56 under 2020), och när det gäller uppfattningar om korruption är Finland bland de främsta länderna i världen. Företagens digitalisering är också en av Finlands största styrkor: 79 % av de finska små och medelstora företagen har åtminstone en grundläggande nivå av digital intensitet (jämfört med EU-genomsnittet på 55 %). Å andra sidan kan de långvariga administrativa tillståndsförfarandena riskera att underminera möjliga investeringsprojekt.

Tabell A10.1: **Nyckelindikatorer för den inre marknaden och industrin**

DELOMRÅDE	INDIKATOR	BESKRIVNING	2021	2020	2019	2018	2017	Tillväxt	Genomsnitt EU27*
HUVUDINDIKATORER									
Ekonomisk struktur	Förädlingsvärde efter källa (inhemsk)	Förädlingsvärde som beror på inhemska insatsvaror, % [källa: OECD (TiVA), 2018]				71,08			**62,6%**
	Förädlingsvärde efter källa (EU)	Förädlingsvärde importerat från övriga EU, % [källa: OECD (TiVA), 2018]				14,85			**19,7%**
	Förädlingsvärde efter källa (utanför EU)	Förädlingsvärde importerat från resten av världen, % [källa: OECD (TiVA), 2018]				14,1			**17,6%**
Kostnads-konkurrenskraft	Producentenergipris (industri)	Index (2015=100) [källa: Eurostat, sts_inppd_a]	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	**i.u.**	**127,3**
RESILIENS									
Brister/störningar i globala leveranskedjor	Brist på material (baserat på undersökning)	Genomsnitt (alla sektorer) för företag som upplever begränsningar, % [källa: Ecfin CBS]	23	6	9	17	9	**156%**	**26%**
	Brist på arbetskraft (baserat på undersökning)	Genomsnitt (alla sektorer) för företag som upplever begränsningar, % [källa: Ecfin CBS]	23	9	23	21	13	**77%**	**14%**
	Sektorvisa producentpriser	Genomsnitt (alla sektorer) 2021 jämfört med 2020 och 2019 [källa: Eurostat]						**5,4%**	**5,4%**
Strategiska beroenden	Koncentration av valda råvaror	Importkoncentration korg av kritiska råvaror, index [källa: Comext]	0,19	0,2	0,22	0,23	0,25	**-24%**	**17%**
	Befintlig kapacitet för förnybara energikällor	Andel förnybara energikällor av total kapacitet, % [källa: Eurostat, nrg_inf_epc]		37,60	35,20	34,20	34,00	**11%**	**47,8%**
Investerings-dynamik	Privata nettoinvesteringar	Förändring i privat kapitalstock, efter avskrivning, % BNP [källa: Ameco]		3,4	4	4,7	4,3	**-20,9%**	**2,6%**
	Offentliga nettoinvesteringar	Förändring i offentlig kapitalstock, efter avskrivning, % BNP [källa: Ameco]		1,3	0,8	0,8	0,7	**86%**	**0,4%**
INRE MARKNADEN									
Integration på den inre marknaden	Handel inom EU	Kvot mellan handel inom EU och handel utanför EU, index [källa: Ameco]	1,85	1,71	1,62	1,58	1,64	**13%**	**1,59**
Begränsning av yrkesmässiga tjänster	Begränsande reglering	Begränsningar av möjligheterna att utöva reglerade yrken (yrken med begräsningar över medianen, av de sju yrken som analyseras i SWD(2021) 185 [källa: SWD (2021)185, SWD(2016) 436 final.	0				2	**-100 %.**	**3,37**
Erkännande av yrkes-kvalifikationer	Beslut om erkännande utan kompensation	Personer med yrkeskvalifikation från ett annat EU-land som ansöker om erkännande i värdmedlemsstaten, % av det totala antalet beslut i värdmedlemsstaten [källa: databas över reglerade yrken]	54						**45%**
Regelefterlevnad – samarbete kommissionen/medlemsstaterna	Införlivande – sammanlagt	Fem delindikatorer, summa poäng [källa: resultattavlan för den inre marknaden]		Över genomsnittet	Över genomsnittet	Över genomsnitt	Över genomsnittet		
	Överträdelser – sammanlagt	Fyra delindikatorer, summa poäng [källa: resultattavlan för den inre marknaden]		Genomsnittligt	Genomsnittligt	Över genomsnitt	Över genomsnittet		
Investerings-skydd	Förtroende för investeringsskydd	Företagen litar på att deras investeringar skyddas av medlemsstaternas lagstiftning och rättsväsende om problem uppstår, % av undersökta företag [källa: Flash Eurobarometer 504]	82						**56%**

(Fortsättning på nästa sida)

Tabell (fortsättning)

FÖRETAGSKLIMAT – SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG										
Företags-demografi	Konkurser	Index (2015=100) [källa: Eurostat, sts_rb_a]	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	**i.u.**	**70,1**
	Registrerade företag	Index (2015=100) [källa: Eurostat, sts_rb_a]	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	**i.u.**	**105,6**
Tillgång till finansiering	Sena betalningar	Små och medelstora företag som upplevt sena betalningar de senaste sex månaderna, % [källa: Safe]	43,5	45,2	48,2	i.u.	i.u.	**-10%**	**45%**
	EIF:s index för tillgång till finansiering – Lån	Sammansatt: Extern finansiering för små och medelstora företag de senaste sex månaderna, index 0–1 (ju högre desto bättre) [källa: EIF:s index för små och medelstora företags tillgång till finansiering]		0,81	0,62	0,33	0,46	**75,8%**	**0,56**
	EIF:s index för tillgång till finansiering – Eget kapital	Sammansatt: Riskkapital/BNP, börsintroduktion/BNP, små och medelstora företag som använder eget kapital, index 0–1 (ju högre desto bättre) [källa: EIF:s index för små och medelstora företags tillgång till finansiering]		0,33	0,31	0,55	0,82	**-59,9%**	**0,18**
	% lån som avvisas eller avslås	Små och medelstora företag vars ansökningar om banklån avvisas eller avslås, % [källa: Safe]	10,4	13,6	10,2	5,8	6,5	**59,8%**	**12,4%**
Offentlig upphandling	Små och medelstora företag som entreprenörer	Entreprenörer som är små och medelstora företag, % av det totala antalet [källa: resultattavlan för den inre marknaden]		62	61	61	60	**3,3%**	**63%**
	Anbud från små och medelstora företag	Anbud från små och medelstora företag, % av det totala antalet [källa: resultattavlan för den inre marknaden]		50	74	68	76	**-34%**	**70,8%**

(*) senast tillgängliga uppgifter.

Källa: Den respektive källan för varje indikator framgår av kolumnen ”Beskrivning” i tabellen ovan.

En god administrativ kapacitet ligger till grund för ekonomiskt välstånd, sociala framsteg och rättvisa. Den offentliga förvaltningen på alla myndighetsnivåer erbjuder krishantering, säkerställer tillhandahållandet av offentliga tjänster och bidrar till att bygga upp den resiliens som behövs för en hållbar utveckling av EU:s ekonomi.

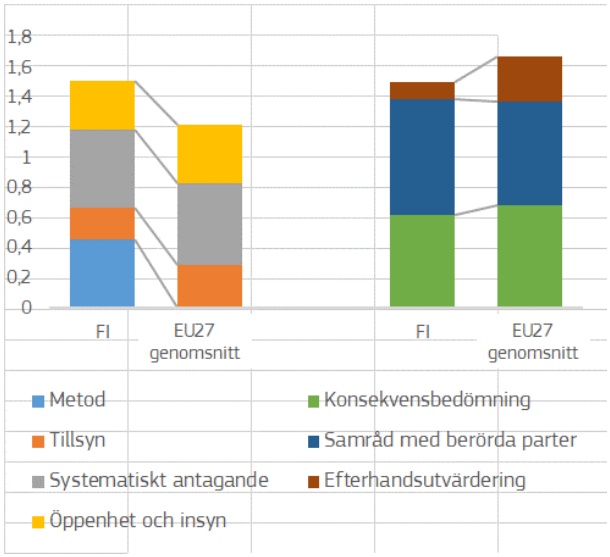
Finlands offentliga förvaltning är en av de effektivaste i EU ([47]). Den bygger på en stark strategisk förmåga, samordning mellan ministerierna och offentliga tjänster av hög kvalitet. Poängen för e-förvaltning ligger över EU-genomsnittet (84,5 (2021) mot 70,9). Andelen personer som använder e-förvaltning är också relativt hög: 92 % av medborgarna samverkar med myndigheterna via internet. Sammantaget ligger Finlands resultat för offentlig upphandling betydligt över EU-genomsnittet (kombinerad indikator 10 jämfört med –0,7 för hela EU), även om det finns utrymme för förbättringar när det gäller anbud från små och medelstora företag. Å andra sidan ligger Finland i den övre tredjedelen inom EU när det gäller offentligt anställda över 50 år, vilket antyder att förvaltningen är relativt föråldrad. Syftet med strategin för förnyelse av den offentliga styrningen är att göra den finska förvaltningen världsledande senast 2030 genom att förstärka jämställdhet och mångfald och genom att främja framsyn, föregripande innovation, öppenhet, dialog och ansvar mellan generationerna.

Syftet med Finlands återhämtnings- och resiliensplan är att göra strukturella förändringar av den offentliga förvaltningen. Omorganisationen av de offentliga tjänsterna på lokal och regional nivå kommer att kompletteras med åtgärder för ytterligare modernisering och digitalisering. Syftet med planen är att säkerställa en effektiv tillsyn och tillämpning av ramen för bekämpning av penningtvätt genom bättre insamling och utbyte av information mellan de behöriga myndigheterna för förebyggande och upptäckt av penningtvätt samt genom bättre behandling och analys av data.

Finland har inlett reformer ([48]) för att förstärka sin lagstiftningsprocess med hjälp av teknik och digitalisering. Syftet är att säkerställa systematiska konsekvensbedömningar och efterhandsutvärderingar, där Finland ligger under EU-genomsnittet (1,5 för Finland jämfört med 1,7 för EU27, diagram A11.1).

Rättsväsendet fungerar effektivt. Resultaten ligger i nivå med EU-genomsnittet när det gäller tiden det tar att lösa både civil- och handelsrättsliga mål (300 dagar i första instans 2020) och förvaltningsrättsliga mål (274 dagar i första instans 2020). Den övergripande kvaliteten i rättsväsendet är god. Framför allt använder domstolarna ofta digitala verktyg, däribland ett elektroniskt system för ärendehantering samt teknik för kommunikation på distans och säkert distansarbete för domare och personal. Vad gäller rättsväsendets oberoende har inga systematiska brister rapporterats. ([49])

Diagram A11.1: **Resultat av indikatorer för evidensbaserat beslutsfattande**

1) RIA: konsekvensanalys av lagstiftningen (Regulatory Impact Assessment).

Källa: OECD (iREG-indikatorer)

([47]) Globala indikatorer för samhällsstyrning, 2020.

([48]) Handlingsplan för bättre lagstiftning, tillgänglig på https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/6319b68b-eb2a-4cf2-a88d-fdcf6b6773dd/baefc769-b84d-4035-a1b0-d4adba3b0bd0/ASETTAMISPAATOS_20200506143749.pdf

([49]) En mer ingående analys av rättsväsendets funktion i Finland finns i 2022 års resultattavla för rättskipningen i EU (kommande) och i landskapitlet om Finland i kommissionens rapport om rättsstatsprincipen 2022 (kommande).

Tabell A11.1: **Indikatorer på den offentliga förvaltningen i Finland**

FI	Indikator (1)	2017	2018	2019	2020	2021	EU27
E-förvaltning							
1	Andel enskilda som använt internet i kontakter med myndigheter under det senaste året (%)	88,0	87,0	91,0	91,0	92,0	70,8
2	Referensvärden för e-förvaltning 2021, sammanlagda poäng (2)	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	84,5	70,9
Öppen förvaltning och oberoende finanspolitiska institutioner							
3	Index för mognadsgrad för öppna data 2021	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	85,8	81,1
4	Index för finanspolitiska institutioners uppdrag	37,5	47,5	37,5	56,1	na	56,8
Utbildningsnivå, vuxnas lärande, könsfördelning och åldrande							
5	Andel offentligt anställda med högre utbildning, nivåerna 5–8 (3)	71,6	72,4	72,3	75,0	71,1	55,3
6	Offentligt anställdas deltagande i vuxenutbildning (3)	43,8	44,3	42,5	41,0	45,2	18,6
7	Könsfördelning för högre befattningar inom offentlig förvaltning (4)	0,2	1,4	2,4	11,0	12,6	21,8
8	Andel 55–74 åringar som är anställda inom den offentliga sektorn (3)	24,1	24,7	24,0	24,0	26,9	21,3
Förvaltning av offentliga finanser							
9	Index för den medelfristiga budgetramen	0,78	0,78	0,78	0,80	i.u.	0,72
10	Index för styrkan i finanspolitiska regler	1,2	1,2	1,3	1,3	i.u.	1,5
11	Sammansatt indikator för offentlig upphandling	4,7	6,3	7,3	10,0	i.u.	-0,7
Evidensbaserat beslutsfattande							
12	Index för regleringspolitik och styrning när det gäller berörda parters deltagande, konsekvensbedömning och efterhandsutvärdering	1,43	i.u.	i.u.	1,50	i.u.	1,7

1) Höga värden motsvarar goda resultat, bortsett från indikatorerna 7 och 8.
2) Värdet är ett mått på användarfokuseringen (däribland för gränsöverskridande tjänster), de digitala offentliga tjänsternas öppenhet och förekomsten av grundförutsättningar för tillhandahållandet av dessa tjänster.
3) Avbrott i serien 2021.
4) Definieras som det absoluta värdet av skillnaden mellan andelen män och kvinnor med högre statliga befattningar.

Källa: Undersökning om IKT-användning, Eurostat (# 1). Riktmärkesrapport för e-förvaltning (# 2). Rapport om löptiden för öppna data (# 3). Databasen över finanspolitisk styrning (# 4, 9, 10). Arbetskraftsundersökning, Eurostat (# 5, 6, 8), Europeiska jämställdhetsinstitutet (# 7), resultattavlan för den inre marknaden, sammansatt indikator för offentlig upphandling (# 11). OECD, Indikatorer för myndigheters principer och styrning (# 12). .

BILAGA 12: UTMANINGAR I FRÅGA OM SYSSELSÄTTNING, KOMPETENS OCH SOCIALPOLITIK MOT BAKGRUND AV DEN EUROPEISKA PELAREN FÖR SOCIALA RÄTTIGHETER

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter fungerar som en kompass för den uppåtgående konvergensen mot bättre arbets- och levnadsförhållanden i EU. Genomförandet av pelarens 20 principer om lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, rättvisa arbetsvillkor samt socialt skydd och social inkludering, vilka stöds av EU:s överordnade mål för 2030 när det gäller sysselsättning, färdigheter och fattigdomsbekämpning, kommer att stärka EU:s insatser för en digital, grön och rättvis omställning. Denna bilaga innehåller en översikt över Finlands framsteg mot att uppnå målen i den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

Tabell A12.1: **Den sociala resultattavlan för Finland**

Social resultattavla för Finland		
Lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden	Unga med högst grundskoleutbildning (% av befolkningen 18–24 år) (2021)	8,2
	Digitala färdigheter (% av befolkningen 16–74 år) (2021)	79,0
	Unga som varken arbetar eller studerar (% av den totala befolkningen 15–29 år) (2021)	9,3
	Skillnad i sysselsättning mellan kvinnor och män (2021)	2,0
	Förhållande mellan övre och undre inkomstkvintil (S80/S20) (2020)	3,7
Dynamiska arbetsmarknader och rättvisa arbetsvillkor	Sysselsättningsgrad (% av befolkningen 20-64 år) (2021)	76,8
	Arbetslöshet (% av befolkningen 15-74 år) (2021)	7,7
	Långtidsarbetslöshet (% av befolkningen 15-74 år) (2021)	1,8
	Tillväxt i hushållens reala disponibla bruttoinkomst per capita (2008=100) (2020)	109,3
Socialt skydd och social inkludering	Risk för fattigdom eller social utestängning (%) (2020)	15,9
	Risk för fattigdom eller social utestängning för barn (%) (2020)	14,5
	Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska fattigdom (minskad fattigdomsrisk i %) (2020)	51,4
	Skillnad i sysselsättning för personer med funktionsnedsättning (2020)	19,9
	Andel med hög boendeutgift i förhållande till disponibel inkomst (2020)	4,1
	Barn under tre år i formell barnomsorg (% av barn under tre år) (2020)	39,6
	Andel som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov (% av befolkningen över 16 år) (2020)	5,4

Kritisk situation | Bör bevakas | Svag men förbättras | Bra med bör bevakas | Genomsnittlig | Bättre än genomsnittet | Bästa resultat

Uppdatering den 29 april 2022. Medlemsstaterna klassificeras i den sociala resultattavlan enligt en statistisk metod som överenskommits med sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd. Metoden används för att bedöma nivåerna och förändringarna av indikatorerna jämfört med respektive EU-genomsnitt, varefter medlemsstaterna klassificeras i sju olika kategorier. Mer information om metoden finns i den gemensamma sysselsättningsrapporten för 2022. På grund av ändringar av definitionen av enskilda personers nivå av digitala färdigheter under 2021 används nivåerna undantagsvis vid bedömningen av denna indikator. UVAS: unga som varken arbetar eller studerar. GDHI: hushållens disponibla bruttoinkomst,
Källa: Europeiska kommissionen.

Trots konsekvenserna av covid-19-krisen uppvisar den finländska arbetsmarknaden goda resultat i de flesta av dimensionerna i den sociala resultattavlan. Sysselsättningsgraden (75,5 % under 2020 och 76,8 % 2021) är högre än EU-genomsnittet (73,1 %). Finland hade en av de minsta skillnaderna i sysselsättning mellan kvinnor och män i EU under 2021, men löneskillnaderna låg

lite över genomsnittet (16,7 % i Finland och 13 % i EU 2020). Andelen unga (15–29 år) som varken arbetar eller studerar har ökat under 2020 (till 10,3 % från 9,5 % under 2019), och ökningen är ännu högre bland personer födda utanför EU (mer än tre procentenheter). Andelen ligger emellertid fortfarande under EU-genomsnittet på 13,2 %, och återhämtade sig under 2021 (9,3 %). Reformen ”Stärka de tvärvetenskapliga tjänsterna för ungdomar” (Navigator-tjänsterna) i den finska återhämtnings- och resiliensplanen är särskilt inriktad på att hjälpa unga som varken arbetar eller studerar att öka sina anställningsutsikter. Sysselsättningsklyftan för personer födda utanför EU har minskat, men för utrikesfödda kvinnor är den fortfarande hög med 20 procentenheter. Samtidigt vidtar Finland åtgärder för att minska sysselsättningsklyftan för utsatta grupper, däribland tredjelandsmedborgare. För att fasa ut den så kallade ”arbetslöshetstunneln” finns det utrymme för att främja skräddarsydda aktiveringsåtgärder för äldre arbetare. Finland har inlett en långsiktig reform i detta avseende inom ramen för sin återhämtnings- och resiliensplan. Utfasningen av de ytterligare dagarna med arbetslöshetsersättning för äldre bör inledas under 2023. Samtidigt kan det bli nödvändigt att anpassa rätten till förmåner för funktionsnedsättning i denna åldersgrupp. Investeringarna genom Europeiska socialfonden+ (ESF+) kommer att hjälpa arbetslösa, inaktiva och personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden och stödja förvärvandet av färdigheter genom kontinuerligt lärande och flexibla utbildningsvägar.

Finland uppvisar goda resultat när det gäller kompetenshöjning och omskolning, särskilt vad gäller digitala färdigheter. Enligt 2021 års uppgifter låg deltagandet i utbildning under de föregående fyra veckorna på 30,5 %, vilket är en mycket hög nivå (jämfört med 10,8 % i EU). Samtidigt har äldre arbetstagare, särskilt män, i genomsnitt lägre kompetens än yngre arbetstagare, och arbetsmarknaden är relativt dålig för de som saknar utbildning eller endast har grundskoleutbildning. Under 2021 hade 79 % av alla mellan 16 och 74 år grundläggande eller högre digitala färdigheter, vilket var en av de högsta andelarna i EU. Efter att ha reformerat yrkesutbildningssystemet genomför Finland en reform för kontinuerligt lärande för att öka möjligheterna för omskolning och fortsatt yrkesutveckling under hela arbetslivet. Mer information om Finlands resultat när det gäller utbildningsindikatorer finns i bilaga 13.

Fattigdomsrisken är relativt låg i Finland, men andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov är fortfarande en utmaning. Detta beror främst på långa väntetider både inom primärvården och specialistvården, särskilt för personer som inte har rätt till företagshälsovård. Överlappande program för kostnadstäckning, i kombination med regionala variationer i väntetider och egenavgifter, gynnar personer som arbetar och rika hushåll, vilket ökar de inkomst- och åldersbaserade ojämlikheterna när det gäller tillgång till vård och ekonomiskt skydd. På grund av covid-19-pandemin har andelen personer som enligt egen uppgift har icke tillgodosedda vårdbehov ökat från 4,7 % 2019 till 5,4 % under 2020 (jämfört med 1,8 % i EU). De långa väntetiderna i primärvården och specialistvården är ett bekymmer främst för dem som inte omfattas av yrkesmässiga och privata sjukvårdsförsäkringar och personer i den lägsta inkomstkvintilen. Av de sistnämnda rapporterade 7 % att deras behov inte tillgodosågs under 2020, jämfört med 2,8 % i den högsta inkomstkvintilen. Den social- och hälsovårdsreform som nyligen antogs och den planerade sjudagarsgarantin för icke-akut vård förväntas förbättra tillgången till vård. Ett framgångsrikt genomförande av reformen beror emellertid även på tillgången till hälso- och sjukvårdspersonal, vilket kan bli en stor utmaning under det kommande årtiondet på grund av befolkningens åldrande och den ökande efterfrågan på sociala tjänster. ESF+ kommer att investera i social innovation genom stöd till välbefinnandet hos barn som omfattas av barnskyddstjänster och hjälp till missgynnade personer genom att tillhandahålla mat och basvaror.

I denna bilaga beskrivs de viktigaste utmaningarna för Finlands utbildningssystem mot bakgrund av de mål på EU-nivå som fastställts i den strategiska ramen för det europeiska utbildningsområdet och andra kontextuella indikatorer, på grundval av analysen i 2021 års utbildningsöversikt. Finlands utbildningssystem har kvalitets- och jämlikhetsproblem som riskerar att förvärras till följd av pandemin. Finland ligger över EU-genomsnittet för de flesta av indikatorerna, men halkar efter målen på EU-nivå när det gäller deltagandet i förskoleverksamhet för barn över tre år och fram till åldern för obligatorisk skolgång.

Bristen på lärare i förskoleverksamhet och barnomsorg är en utmaning eftersom antalet barn i verksamheten förväntas öka. Deltagandet i förskoleverksamhet och barnomsorg i Finland ligger under EU-genomsnittet. De reformer av förskoleverksamheten och barnomsorgen som nyligen har antagits har inte gett de förväntade resultaten. Reformerna omfattar återställande av barnens rätt till förskoleverksamhet och barnomsorg, överföring av sektorn till undervisnings- och kulturministeriet, pilotprojekt med gratis förskoleverksamhet och barnomsorg för barn i femårsåldern, ett utökat pilotprojekt för en tvåårig förskola och en ny nationell läroplan. Ansträngande arbetsvillkor och relativt låga löner minskar attraktionskraften hos förskollärаryrket, vilket leder till personalbrist. I 2018 års reform fastställdes kravet att två tredjedelar av personalen inom förskoleverksamhet och barnomsorg skulle ha en kandidatexamen, vilket också kan förvärra bristerna. Skapandet av 400 nya utbildningsplatser för förskollärare är ett steg i rätt riktning, men det är inte säkert att det räcker för att avhjälpa situationen. Samtidigt har det allmänna födelsetalet åter börjat stiga under de senaste två åren (från 1,35 till 1,46) efter en tidigare minskning, vilket kräver ytterligare förbättringar av förskoleverksamheten.

Finland uppvisar goda genomsnittliga elevresultat, men skillnaderna har ökat, i synnerhet när det gäller läsning. De nuvarande utmaningarna inom utbildningen omfattar en ökande effekt av elevernas bakgrund på studieresultaten och ökande skillnader i resultaten mellan elever och mellan skolor. I en undersökning om jämlikhet, rättvisa och deltagande rapporterade det nationella centret för utbildningsutvärdering (FINEEC) ([50]) att den grundläggande utbildningen inte verkade kunna överbrygga de skillnader som orsakas av elevernas bakgrund. I en annan undersökning ([51]) rapporterades även att elevernas prestationer hade försämrats och att skillnaderna mellan eleverna hade ökat. De finska elevernas minskade läskunnighet och försämrade läsvanor är också ett allmänt problem.

Övergången till distansundervisning under covid-19-pandemin fungerade relativt bra, men gymnasieeleverna verkar ha drabbats särskilt hårt, framför allt när det gäller deras mentala hälsa. Gymnasieeleverna var de första som gick över till distansundervisning och de sista som gick tillbaka till normal undervisning. Nationella centret för utbildningsutvärdering (FINEEC) har utfärdat rapporter med uppgifter som samlades in under covid-19-pandemin. Enligt rapporterna ansåg de flesta av eleverna att deras studier hade fortlöpt som planerat, men omkring hälften av eleverna hade känt sig mindre motiverade och en femtedel tyckte att deras studier inte hade gått som planerat. I en gemensam undersökning från universiteten i Tammerfors och Helsingfors ([52]) rapporterades att 40 % av gymnasieskolornas studievägledare ansåg att de elevhälsotjänster som tillhandahålls av arbetslag med olika typer av yrkeskompetens hade försvagats under pandemin. De lärare som ingick i undersökningen rapporterade också om försämrade resultat.

De senaste reformerna av gymnasieutbildningen medför utmaningar för både elever och lärare. Bortsett från förlängningen av den obligatoriska skolgången fram till 18 års ålder är reformen av elevernas betygsättning i studentexamen den viktigaste nyheten inom gymnasieutbildningen ([53]). Förlängningen av den obligatoriska skolgången har medfört nya krav på gymnasierna när det gäller

([50]) https://karvi.fi/2021/12/09/matematiikan-osaamisen-taso-on-laskenut-ja-eriytynyt/

([51]) https://karvi.fi/wp-content/uploads/2021/04/KARVI_0821.pdf

([52]) https://tuhat.helsinki.fi/ws/portalfiles/portal/141903720/Raportti_ensituloksista_elokuu_2020.pdf

([53]) https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20p%C3%A4%C3%A4tt%C3%B6arvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf

utbildningsstöd och övervakning av frånvaro. Undervisningssektorns Fackorganisation (OAJ) har kritiserat det faktum att en stor andel av lärarnas tid nu går åt till arbete som inte har direkt koppling till utbildningen. En konsekvensbedömning av 2018 års reform av uttagningen av studerande till högre utbildning har inletts av statsministerns kansli.

Finland håller på att utöka möjligheterna till högre utbildning, framför allt på de utbildningsområden där efterfrågan är som störst. Den nationella återhämtnings- och resiliensplanen bidrar till en breddning av den högre utbildningen och ett ökat antal utbildningsplatser, särskilt inom områden med brist på arbetskraft. Forsknings- och kulturministern har uttryckt en avsikt att åter decentralisera den högre utbildningen genom att möjliggöra en etablering av mindre enheter i hela landet och ge de befintliga institutionerna möjlighet att utöka sin verksamhet till nya forskningsområden. Flera av de berörda aktörerna är emellertid oroliga för att reformen kan äventyra kvaliteten i Finlands högre utbildning och minska de finländska universitetens internationella attraktionskraft.

Universiteten hanterade konsekvenserna av covid-19-krisen relativt väl, både med avseende på forskning och utbildning, men studenternas välbefinnande påverkades mycket negativt. Den högre utbildningen har huvudsakligen bedrivits på distans sedan utbrottet av covid-19-pandemin. I slutet av vårterminen kommer studenter som har gått igenom alla eller de flesta av sina kurser utan direkt kontakt med vare sig studiekamrater eller lärare att kunna ta ut en kandidatexamen. Enligt Studenternas hälsovårdsstiftelse har behovet av psykosocialt stöd vuxit ända sedan början av pandemin.

Tabell A13.1: **Mål på EU-nivå och andra kontextuella indikatorer inom den strategiska ramen för det europeiska utbildningsområdet**

				2015		2021	
Indikator			**Mål**	**Finland**	**EU27**	**Finland**	**EU27**
Deltagande i förskoleverksamhet (barn över 3 år)			**96%**	**79,8%**	**91,9%**	**88,8%** 2019	**92,8%** 2019
Andel 15-åringar som underpresterar i		**Läsförståelse**	**< 15 %**	**11,1%**	**20,4%**	**13,5%** 2018	**22,5%** 2018
		Matematik	**< 15 %**	**13,6%**	**22,2%**	**15,0%** 2018	**22,9%** 2018
		Naturvetenskapliga ämnen	**< 15 %**	**11,5%**	**21,1%**	**12,9%** 2018	**22,3%** 2018
Unga med högst grundskoleutbildning (18–24 år)	**Totalt**		**< 9 %**	**9,2%**	**11,0%**	**8,2%**	**9,7%**
	Efter kön	*Män*		10,6%	12,5%	9,3%	11,4%
		Kvinnor		7,9%	9,4%	7,1%	7,9%
	Efter grad av urbanisering	*Stad*		7,2%	9,6%	5,8%	8,7%
		Landsbygd		11,2%	12,2%	11,0%	10,0%
	Efter födelseland	*Inrikes födda*		8,7%	10,0%	7,7%	8,5%
		Födda i EU		: u	20,7%	: u	21,4%
		Födda utanför EU		16,8% u	23,4%	15,7%	21,6%
Andel personer med högre utbildning (25–34 år)	**Totalt**		**45%**	**40,2%**	**36,5%**	**40,1%**	**41,2%**
	Efter kön	*Män*		32,1%	31,2%	33,6%	35,7%
		Kvinnor		48,7%	41,8%	47,0%	46,8%
	Efter grad av urbanisering	*Stad*		47,7%	46,2%	47,8%	51,4%
		Landsbygd		29,0%	26,9%	25,1%	29,6%
	Efter födelseland	*Inrikes födda*		41,5%	37,7%	42,0%	42,1%
		Födda i EU		23,7%	32,7%	28,5%	40,7%
		Födda utanför EU		31,1%	27,0%	28,2%	34,7%
Andel lärare (Isced 1–3) som är minst 50 år				36,0%	38,3%	38,1% 2019	38,9% 2019

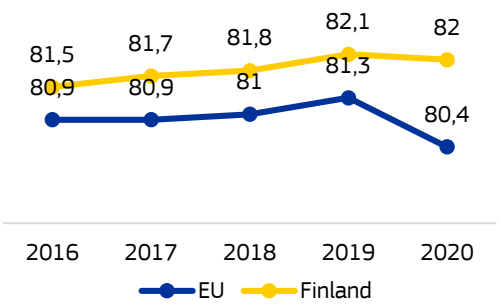
1) EU-genomsnittet för läsförståelse i Pisaundersökningen 2018 inkluderar inte Spanien. u = låg tillförlitlighet,: ej tillgänglig. Uppgifter finns ännu inte tillgängliga för de återstående EU-målen inom den strategiska ramen för det europeiska utbildningsområdet, däribland underprestation när det gäller digitala färdigheter, möjlighet till lärande på arbetsplatsen för elever i yrkesutbildning och vuxnas deltagande i utbildning.

Källa: Eurostat (UOE, arbetskraftsundersökningen). OECD (Pisa).

En resilient hälso- och sjukvård är en förutsättning för en hållbar ekonomi och ett hållbart samhälle, vilket är särskilt relevant mot bakgrund av den pågående covid-19-pandemin. Denna bilaga ger en ögonblicksbild av hälso- och sjukvårdssektorn i Finland.

Den förväntade livslängden i Finland är högre än i EU som helhet. Utvecklingstrenden avbröts under 2020 på grund av covid-19 och minskade med drygt en månad. Fram till den 17 april 2022 hade Finland rapporterat 0,64 kumulativa dödsfall på grund av covid-19 per 1 000 invånare och 172 bekräftade kumulativa covid-19-fall per 1 000 invånare. Den åtgärdbara dödligheten i Finland är låg, vilket visar att hälsovårdssystemet generellt sett är effektivt.

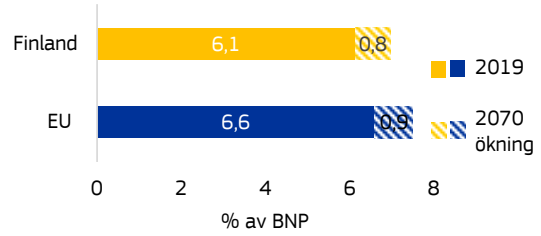
Diagram A14.1: **Förväntad livslängd, år**

Källa: Eurostats databas.

Utgifterna för hälso- och sjukvård är något lägre än EU-genomsnittet, både per person och i förhållande till BNP. De offentliga utgifterna för hälso- och sjukvård utgör mer än tre fjärdedelar av de totala utgifterna. De förväntas stiga med 0,8 procentenheter av BNP fram till 2070 (jämfört med 0.9 procentenheter i EU).

Diagram A14.2: **Beräknad ökning av de offentliga utgifterna för hälso- och sjukvård under 2019–2070 (referensscenario)**

Källa: Europeiska kommissionen/ EPC (2021).

Det finns en stor andel personer med ouppfyllda medicinska behov, främst på grund av långa väntetider (se även bilaga 12). Detta kan även kopplas till den ojämna geografiska fördelningen av resurser och skillnader i programmen för kostnadstäckning. Den senaste reformen av social- och hälsovården och den planerade reformen av en grundläggande vårdgaranti förväntas minska ojämlikheterna, främja tjänsternas kvalitet och tillgänglighet samt bromsa utgiftsökningen. Reformernas framgång kommer emellertid att bero på tillgången på personal, främst läkare, för att säkerställa en effektiv primärvård.

Genom sin återhämtnings- och resiliensplan planerar Finland att investera 409,8 miljoner euro (19,7 % av planens totala budget) för att minska eftersläpningen i social- och hälsovårdstjänsterna på grund av covid-19. Planen kommer även att främja en likvärdig tillgång genom en översyn av tjänstemodellerna och en ökad digitalisering av hälso- och sjukvårdssystemet.

Tabell A14.1: **Nyckelindikatorer för hälsa**

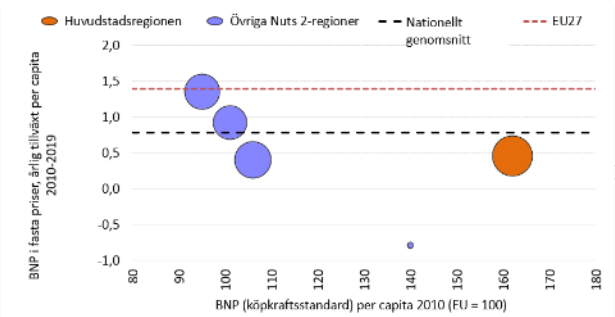
	2016	2017	2018	2019	2020	EU-genomsnitt (senaste år)
Åtgärdbar dödlighet per 100 000 invånare (dödlighet som kan undvikas med bästa möjliga vård)	76,8	75,7	71,1	69,1		92,1 (2017)
Dödlighet i cancer per 100 000 invånare	219,7	216,9	212,8	214,5		252,5 (2017)
Löpande utgifter för hälso- och sjukvård, % av BNP	9,4	9,1	9,0	9,2		9,9 (2019)
Offentliga vårdutgifter, % av de löpande utgifterna för hälso- och sjukvård	76,2	76,4	77,0	77,8		79,5 (2018)
Utgifter för förebyggande åtgärder, % av de löpande utgifterna för hälso- och sjukvård	4,0	4,0	4,1	3,9		2,8 (2018)
Akutvårdsplatser per 100 000 invånare	293,6	279,5	284,1	260,7		387,4 (2019)
Läkare per 1 000 invånare	4,5	4,6	4,6			3,8 (2018)
Sjuksköterskor per 1 000 invånare	14,3	14,3	14,3			8,2 (2018)
Antibiotika för systemiskt bruk inom primärvården, fastställd daglig dos per 1 000 invånare**	15,0	13,6	13,2	12,6	10,0	14,5 (2020)

Källa: Datakällor: Eurostats databas; bortsett från: * Eurostats databas och OECD, ** ECDC. Anmärkningar: Uppgifterna om läkartätheten avser praktiserande läkare utom för FI, EL, PT (tillstånd att utöva verksamhet) och SK (yrkesmässigt aktiva). Uppgifterna om sjuksköterskor avser praktiserande sjuksköterskor (imputering från 2014 för FI), bortsett från IE, FR, PT, SK (yrkesmässigt aktiva) och EL (endast sjuksköterskor som arbetar på sjukhus). Mer information: https://ec.europa.eu/health/state-health-eu/country-health-profiles_sv.

Den regionala dimensionen är en viktig faktor vid bedömningen av medlemsstaternas ekonomiska och sociala utveckling. Om hänsyn tas till denna dimension kan en välkalibrerad och målinriktad politisk strategi utarbetas för att främja sammanhållningen och säkerställa en hållbar och resilient ekonomisk utveckling i alla regioner.

Den regionala sammanhållningen är fortfarande en utmaning, och det finns en tydlig skillnad mellan regionen Storhelsingfors och de tre NUTS2-områdena på Finlands fastland med koppling till skillnader i arbetsproduktiviteten. När det gäller BNP per capita låg huvudstadsregionen märkbart över EU-genomsnittet (144 %) 2019. Detta var 1,5 gånger högre än i den svagaste regionen Norra och Östra Finland, där BNP per capita uppgick till 93 % av EU-genomsnittet. Västra Finland uppvisar också resultat som ligger något under EU-genomsnittet.

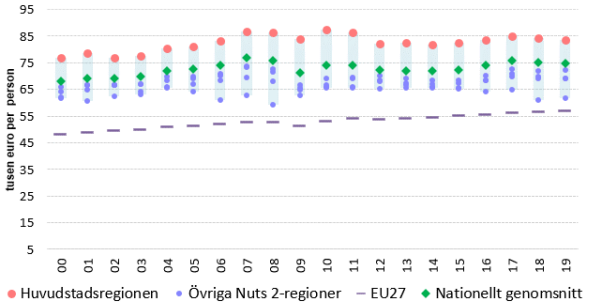
Diagram A15.1: **BNP per capita (2010) och BNP-tillväxt (2010–2019) i Finland**

Källa: Europeiska kommissionen.

Finland tappade mark när det gäller BNP per capita (köpkraftsstandarder) jämfört med EU-genomsnittet mellan 2009 (119 %) **och 2016** (110 %)**.** Landets interna spridning av BNP per capita har minskat totalt sett, men detta har skett genom en nedåtgående utveckling i huvudstadsregionen snarare än en upphämtning i de fattigaste regionerna.

Diagram A15.2: **Arbetsproduktivitet, EU-27, Finlands NUTS 2-regioner, 2000–2019**

1) Enhet: verkligt bruttoförädlingsvärde i miljoner euro (2015 års priser) efter sysselsättning per tusen personer.
2) Den ljusröda cirkeln visar huvudstadsregionen. De blå cirklarna visar de återstående NUTS2-regionerna.
3) Den gröna romben visar det nationella genomsnittet. Den violetta linjen visar genomsnittet för EU27.

Källa: Europeiska kommissionen.

Den nationella arbetsproduktiviteten låg över EU-genomsnittet 2019 (132 %), men har minskat under de senaste två årtiondena (139 % 2010 och 142 % 2000). Skillnaden mellan huvudstadsregionen och de övriga regionerna ökade under åren med recession, 2008–2010, på grund av ett starkare socioekonomiskt system i Storhelsingfors än i landets mer avsides belägna och glest befolkade områden. Därefter minskade skillnaden till nivåerna före krisen, främst till följd

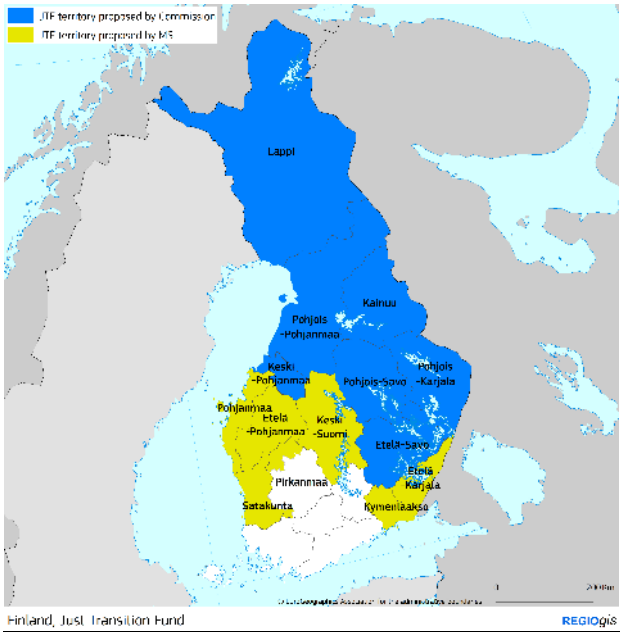
Tabell A15.1: **Finland, utvalda indikatorer på regional nivå**

Nuts 2-region	BNP per capita (köpkrafts-standard)	Produktivitet (bruttoförädlings-värde (köpkrafts-standard) per anställd)	Ökning i reell produktivitet	BNP-tillväxt	BNP-tillväxt per capita	Befolkningstillväxt	Arbetslöshet	Sysselsättning i högteknologiska sektorer	Koldioxidutsläpp från fossila bränslen per capita	Innovationsresultat
	EU27=100, 2019	EU27=100, 2018	Genomsn. förändring (%) från föreg. år, 2010–2019	Genomsn. förändring (%) från föreg. år, 2010–2019	Genomsn. förändring (%) från föreg. år, 2010–2019	Total förändring (%), 2011–2019	% av arbetskraften, 2020	% av total sysselsättning, 2020	ton CO2e, 2018	Regional resultatgrupp (RIS)
EU	100	100	1,00	1,57	1,39	1,8	7,1	4,5	7,2	
Suomi / Finland	111	105	0,49	1,12	0,78	2,8	7,8	6,6		
Västra Finland	98	98	0,40	0,63	0,41	1,4	7,7	4,5	7,7	Innovationsledande -
Helsingfors-Nyland	144	117	-0,05	1,37	0,45	10,2	7,2	10,2	9,9	Innovationsledande +
Södra Finland	99	101	1,00	0,99	0,92	-0,7	7,7	5,1	10,4	Innovationsstarkt +
Norra och Östra Finland	93	97	0,95	1,34	1,35	-1,5	8,8	5,1	9,3	Innovationsstarkt +
Åland	116	85	-0,51	-0,14	-0,79	6,7	3,8			

Källa: Eurostat, *databasen EDGAR.

av en försämring av produktiviteten i huvudstadsregionen. Detta var särskilt påtagligt efter 2011 i samband med krisen för företaget Nokia.

Diagram A15.3: **Regioner som påverkas mest av klimatomställningen i Finland**

Källa: Europeiska kommissionen.

Finland är en av de största producenterna och den största konsumenten av torv i Europa. En minskad användning av torv för energiproduktion bidrar avsevärt till Finlands mål att uppnå koldioxidneutralitet senast 2035. Europeiska kommissionen har pekat ut NUTS3-regionerna i norra och östra Finland som de regioner som påverkas mest av övergången från torv till koldioxidneutral energiproduktion och som bör få stöd genom Fonden för en rättvis omställning (FRO). Finland har föreslagit att den territoriella omfattningen av FRO ska utökas så att den omfattar ytterligare sex NUTS3-regioner och fyra kommuner i NUTS3-regionen Birkaland. De territoriella planerna för en rättvis omställning kommer att omfatta åtgärder för att hantera de sociala, sysselsättningsrelaterade och demografiska aspekterna av omställningen.

Utnyttjandet av informations- och kommunikationsteknik är högt i Finland. Under 2020 använde 88 % av befolkningen internet vid sin samverkan med myndigheterna, jämfört med EU-genomsnittet på 56 %. Huvudstadsregionen uppnår en andel på 93 %, och den är endast något lägre i de övriga regionerna. Norra och Östra Finland ligger lägst med 85 %.

Regionerna i Finland uppvisar starka innovationsresultat. Storhelsingfors och Västra Finland tillhör kategorin ”innovationsledare”, medan Södra Finland och Norra och Östra Finland har en ”hög innovationsnivå”. Det finns faktorer som antyder att regionerna utanför huvudstadsområdet har minskad kapacitet att utnyttja tillväxttrenderna i dynamiska och avancerade sektorer. Som exempel kan nämnas att andelen av befolkningen i åldern 30–34 år med högskoleutbildning i genomsnitt är mer än 12 procentenheter högre i huvudstadsregionen än i de övriga regionerna (53 % mot 40,8 %, jämfört med EU-genomsnittet på 39,4 %). Sysselsättningen inom de högteknologiska sektorerna, liksom den totala utgiften för FoU, är dubbelt så hög i Storhelsingfors som i resten av landet.

Storhelsingfors gynnades av lägre arbetslöshet och fattigdomsrisk än de övriga regionerna under 2020. Huvudstadsregionens arbetslöshet på 7,2 % låg emellertid ändå över EU-genomsnittet på 7,1 %. Både Västra Finland och Södra Finland hade en något högre arbetslöshet på 7,7 %, men i Norra och Östra Finland steg den till 8,8 %. Befolkningsdynamiken (se tabell 15.1) skiljer sig ännu mer markant mellan huvudstadsregionen och resten av regionerna på fastlandet. När det gäller fattigdomsrisken uppvisar Finland bättre resultat än EU-genomsnittet (17,1 % 2020), men de regionala skillnaderna är stora. Norra och Östra Finland (15,9 %) ligger nästan 8,5 procentenheter högre än Storhelsingfors (7,4 %) och 3,4 procentenheter högre än regionen Södra Finland (12,5 %).

Covid-19-pandemin påverkade alla regioner, men i olika omfattning. I alla regioner var dödligheten mellan vecka 9 år 2020 och vecka 30 år 2021 högre än den genomsnittliga dödligheten under samma veckor 2015–2019. Den ökade dödligheten varierade avsevärt mellan regionerna. I huvudstaden, som är den mest tätbefolkade regionen, uppgick den till 9 %, vilket är mer än dubbelt så högt som i den näst mest påverkade regionen Norra och Östra Finland (4 %) och långt högre än i Västra Finland och Åland (under 2 %). Pandemins effekter återspeglas även i den årliga förändringen av andelen personer som arbetade hemifrån, vilken ökade under 2020 med mer än 18 procentenheter i Storhelsingfors och åtta procentenheter i övriga regioner.

De platser som drabbades hårdast av pandemin är inte de som lidit mest i socioekonomiskt hänseende. Under 2020 ökade arbetslösheten mer i Södra Finland, Västra Finland och Norra och Östra Finland än i huvudstadsregionen (+2 procentenheter jämfört med +1 i den sistnämnda) jämfört med vad som kunde förväntas av utvecklingen 2015–2019. Detta visar återigen att huvudstadsregionen har ett starkare socioekonomiskt system med bättre förmåga att hantera den ekonomiska krisen till följd av pandemin.

BILAGA 16: VIKTIGA UTVECKLINGSTRENDER INOM FINANSSEKTORN

I denna bilaga ingår en översikt över den viktigaste utvecklingen i Finlands finanssektor. Finland har ett stort och starkt koncentrerat banksystem. De totala tillgångarna i förhållande till landets ekonomiska produktion är nära 300 %, och de fem största aktörerna äger mer än 80 % av banksektorns totala tillgångar. Den effektiva och konkurrenskraftiga banksektorn gör omfattande investeringar it-system för att hålla takten med den nyaste tekniken. De inhemska bankerna bedriver verksamhet både i Finland och utomlands. Deras internationella exponering är emellertid fortfarande i stort sett begränsad till de nordiska och baltiska regionerna. Sammantaget sysselsätter sektorn omkring 20 000 personer.

De finländska långivarnas avkastning på eget kapital var i genomsnitt 8,7 % under 2021. Efter pandemin återhämtade banksektorns lönsamhet sig snabbt för att redan 2021 återgå till nivåerna före pandemin. Detta återspeglar förstärkningen av den operativa miljön i Finland efter de osäkra förhållandena under 2020. Bankerna i Finland är välkapitaliserade – kapitaltäckningsgraden (21,4 %) tillhör de högsta i EU – och andelen problemlån är låg, bara motsvarande 1,2 % av låneportföljen.

Företagen har generellt sett en god ekonomi, och hushållen har tagit vara på de låga räntorna för att investera i fastigheter. Detta återspeglas i den dynamiska utlåningstillväxten (4,5 % tillväxt per år). Den höga privata skuldsättningen (154,6 % av BNP jämfört med euroområdets genomsnitt på 96 %), i synnerhet hushållens skuldsättning, fortsätter emellertid att vara en betydande strukturell sårbarhet i den finska ekonomin. Denna sårbarhet i hushållssegmentet mildras en aning av bolånens långa löptid (i genomsnitt över 20 år), den låga räntebördan och den starka betalningskulturen. De inhemska bankerna är fortfarande beroende av kapitalmarknadsfinansiering (för över 40 % av de totala tillgångarna), vilket framför allt i kristider kan bli ett problem. Utlånings-/inlåningskvoten har under de senaste åren sjunkit till 108,4 %, från att ha legat nära 137 % före pandemin.

Tabell A16.1: **Indikatorer på finansiell stabilitet**

	2017	2018	2019	2020	2021
Banksektorns totala tillgångar (% av BNP)	199,7	269,2	271,7	295,9	287,9
De fem största bankernas andel (totala tillgångar) (%)	73,5	81,6	80,4	80,1	–
Inhemska kreditinstituts andel (totala tillgångar) (%)1	46,0	89,2	88,0	86,5	84,5
Indikatorer på finansiell sundhet:[1]					
– Nödlidande lån (% av de totala lånen)	1,2	1,5	1,4	1,5	1,2
– Kapitaltäckningsgrad (%)	23,4	20,9	21,3	21,2	21,4
– Avkastning på eget kapital (%)	8,8	8,1	4,9	5,8	8,7
Icke-finansiella bolags kredittillväxt (förändring på årsbasis, %	4,2	8,4	7,2	4,5	3,9
Hushållens kredittillväxt (förändring på årsbasis, %)	2,7	2,2	2,9	3,3	4,0
Kostnader/intäkter (K/I-tal) (%)[1]	55,7	55,4	60,7	55,6	50,0
Utlånings-/inlåningstal (%)[1]	94,8	133,2	136,7	127,7	108,4
Centralbankslikviditet i % av skulder	2,5	1,8	0,9	3,9	5,5
Privat skuldsättning (% av BNP)	147,7	145,3	146,1	154,6	–
Långräntespread mot tyska statsobligationer (punkter)	23,1	26,6	31,9	29,0	27,8
Marknadsfinansiering (%)	64,4	63,8	62,7	62,5	–
Emission av gröna obligationer (miljarder euro)	1,4	0,6	3,4	3,9	4,5

1) Senaste uppgifter: tredje kvartalet 2021.
Källa: ECB, Eurostat, Refinitiv.

Denna bilaga innehåller en indikatorbaserad översikt över Finlands skattesystem. Den omfattar information om skattestrukturen, dvs. vilka typer av skatt som ger Finland störst intäkter, arbetstagarnas skattebörda samt skattesystemets progressivitet och omfördelningseffekter. Information ges även om skatteuppbörd och regelefterlevnad samt riskerna med aggressiv skatteplanering.

Finlands skatteintäkter i förhållande till BNP är relativt höga, och skattesystemet bygger främst på skatter på arbete och konsumtion. Finland har en relativt hög skattenivå, vilket begränsar utrymmet för ytterligare skattehöjningar som kan krävas för att finansiera de växande offentliga utgifterna. Under 2020 låg Finlands intäkter av skatt på arbete, som andel av BNP, nära EU-genomsnittet. Däremot låg intäkterna av konsumtions- och miljöskatter, som andel av BNP, över de sammanlagda värdena för EU. De återkommande skatterna på egendom är relativt låga jämfört med EU-genomsnittet.

Finlands skattetryck på arbete ligger omkring EU-genomsnittet för olika lönenivåer. Finlands skattekil låg under 2021 omkring EU-genomsnittet för olika lönenivåer, dvs. för ensamstående med genomsnittslön (100 %), såväl som 50 % och 67 %, och något högre för de som hade 167 % av genomsnittslönen. Andra försörjare med en lönenivå på 67 % av genomsnittslönen, vars maka/make har en genomsnittslön, har en lägre skattekil än EU-genomsnittet, och de beskattas inte hårdare än ensamstående i samma löneklass. Å andra sidan bidrog skatte- och bidragssystemet under 2020 till att minska ojämlikheten i högre grad än EU-genomsnittet enligt Ginikoefficienten.

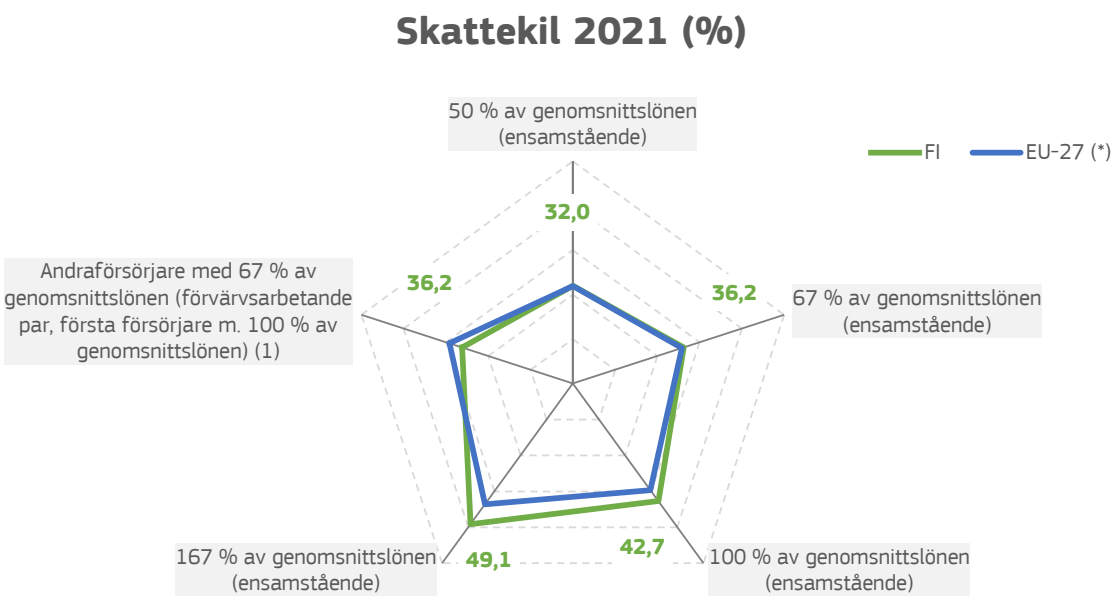
Finland uppvisar goda resultat när det gäller skatteförvaltning. Den kvarstående skatten har minskat en aning med 0,2 procentenheter till 5,0 % av de totala intäkterna. Detta är långt under genomsnittet för EU27 på 31,8 %, även om den siffran drivs upp av mycket höga värden i några få av medlemsstaterna. Mervärdesskattegapet (en indikator på verkställandets och efterlevnadens effektivitet) har sjunkit med 1,1 procentenheter till 2,9 %, vilket är långt under värdet på 10,5 % för hela EU. Slutligen låg prognoserna för de genomsnittliga effektiva bolagsskattesatserna nära EU-genomsnittet 2020.

Tabell A17.1: **Indikatorer på beskattning**

		Finland					EU-27				
		2010	2018	2019	2020	2021	2010	2018	2019	2020	2021
Skattestruktur	Totala skatter (inkl. obligatoriska faktiska sociala avgifter) (% av BNP)	40,6	42,4	42,3	41,9	42,8	37,9	40,1	39,9	40,1	
	Skatter på arbete (% av BNP)	21,1	21,0	21,0	20,9		20,0	20,7	20,7	21,5	
	Konsumtionsskatter (% av BNP)	12,9	14,2	14,0	14,1		10,8	11,1	11,1	10,8	
	Kapitalskatter (% av BNP)	6,5	7,2	7,2	7,2		7,1	8,2	8,1	7,9	
	Totala fastighetsskatter (% av BNP)	1,1	1,5	1,6	1,6		1,9	2,2	2,2	2,3	
	Periodiska fastighetsskatter (% av BNP)	0,6	0,8	0,8	0,8		1,1	1,2	1,2	1,2	
	Miljöskatter (% av BNP)	2,7	2,9	2,8	2,7		2,4	2,4	2,4	2,2	
Progressivitet och rättvisa	Skattekil vid 50 % av genomsnittslönen (ensamförsörjare) (*)	33,5	32,6	31,8	30,4	32,0	33,9	32,4	32,0	31,5	31,9
	Skattekil vid 100 % av genomsnittslönen (ensamförsörjare) (*)	42,3	42,6	42,2	41,4	42,7	41,0	40,2	40,1	39,9	39,7
	Bolagsskatt – genomsnittliga effektiva skattesatser (1) (*)		20,0	20,0	19,8			19,8	19,5	19,3	
	Skillnad i Ginikoefficient före och efter skatt och sociala transfereringar i form av kontantutbetalningar (utom pensioner)	11,7	12,3	11,5	11,5		8,4	7,9	7,4	8,3	
Skatteförvaltning och uppfyllelse av skattskyldighet	Obetald kvarskatt: Total skatteskuld vid årets slut (inkl. skuld som inte kan indrivas) / totala intäkter (n %) (*)		5,2	5,0				31,9	31,8		
	Mervärdesskattegap (% av den totala mervärdesskatteskyldigheten)		4,0	2,9				11,2	10,5		
Risk vid finansiell verksamhet	Utdelningar, räntor eller royalties (utbetalat och mottaget) som andel av BNP (%)		8,7	7,5	6,6			10,7	10,5		
	Flöde av direktinvesteringar genom företag för särskilt ändamål, % av totalt flöde av direktinvesteringar (in och ut)		0,0		1,0			47,8	46,2	36,7	

1) Uppskattning av den framtida effektiva skattesatsen (OECD).
*) Aritmetiskt medelvärde för EU-27, eftersom aggregerade värden saknas för EU-27.
Källa: Europeiska kommissionen, Eurostat, OECD

Diagram A17.1: **Indikatorer för skattekilen**

1) Skattekilen används som ett mått på skillnaden mellan den totala kostnaden för att anställa en arbetstagare och arbetstagarens nettolön. summan av personliga inkomstskatter och arbetstagarens och arbetsgivarens sociala avgifter, med avdrag för barnbidrag, uttryckt som en andel av de totala arbetskostnaderna (summan av bruttolönen och de lagstadgade sociala avgifter som betalas av arbetsgivaren).
2) Den genomsnittliga skattekilen för den andra försörjaren är ett mått på hur mycket extra personlig inkomstskatt, plus arbetstagarens och arbetsgivarens sociala avgifter, familjen måste betala när den andra försörjaren börjar arbeta, som en andel av den andra försörjarens bruttoinkomst plus de lagstadgade sociala avgifter som arbetsgivaren måste betala för den andra försörjarens inkomst. En mer ingående diskussion finns i OECD (2016), *Taxing Wages 2016*, OECD Publishing, Paris. http://dx.doi.org/10.1787/tax_wages-2016-en.
*) Aritmetiskt medelvärde för EU-27, eftersom aggregerade värden saknas för EU-27.
Källa: Europeiska kommissionen.

Tabell A18.1: **Viktiga ekonomiska och finansiella indikatorer**

							prognos	
	2004–2007	2008–2012	2013–2018	2019	2020	2021	2022	2023
BNP i fasta priser (på årsbasis)	4,0	-0,7	1,1	1,2	-2,3	3,5	1,6	1,7
Potentiell tillväxt (på årsbasis)	2,5	0,5	0,7	1,4	1,1	1,2	1,5	1,4
Privat konsumtion (på årsbasis)	3,6	1,0	1,1	0,7	-4,1	3,1	2,1	1,7
Offentlig konsumtion (på årsbasis)	1,5	0,7	0,9	2,0	0,4	3,2	1,6	-0,8
Fasta bruttoinvesteringar (på årsbasis)	4,8	-1,3	1,8	-1,5	-0,3	1,2	2,1	3,0
Export av varor och tjänster (på årsbasis)	8,6	-1,6	2,1	6,7	-7,5	4,7	2,1	4,3
Import av varor och tjänster (på årsbasis)	8,3	0,5	2,8	2,4	-6,6	5,3	2,9	3,7
Bidrag till BNP-tillväxt								
Inhemsk efterfrågan (på årsbasis)	3,2	0,4	1,2	0,5	-2,1	2,7	1,9	1,4
Lagerförändringar (på årsbasis)	0,3	-0,2	0,2	-0,9	0,1	0,8	0,0	0,0
Nettoexport (på årsbasis)	0,6	-0,8	-0,3	1,6	-0,3	-0,2	-0,3	0,3
Bidrag till potentiell BNP-tillväxt:								
Totalt antal arbetade timmar (på årsbasis)	0,5	-0,1	0,1	0,4	0,1	0,2	0,4	0,2
Kapitalbildning (på årsbasis)	0,7	0,5	0,4	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6
Total faktorproduktivitet (på årsbasis)	1,3	0,0	0,2	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6
Produktionsgap	1,2	-1,1	-1,5	0,3	-3,1	-1,0	-0,8	-0,5
Arbetslöshet	8,1	7,9	8,6	6,8	7,7	7,7	7,2	6,9
BNP-deflator (på årsbasis)	1,3	2,1	1,4	1,5	1,6	2,7	3,8	2,3
Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP, på årsbasis)	0,9	2,7	0,9	1,1	0,4	2,1	4,5	2,3
Nominell ersättning per anställd (på årsbasis)	3,3	2,9	0,8	1,2	0,4	4,4	3,3	3,0
Arbetsproduktivitet (real, arbetade timmar, på årsbasis)	2,7	-0,5	0,8	-0,1	0,2	2,1	0,7	1,3
Enhetsarbetskostnader (hela ekonomin, på årsbasis)	0,9	3,9	0,2	1,9	0,8	3,0	2,7	1,7
Reala enhetsarbetskostnader (på årsbasis)	-0,4	1,7	-1,2	0,4	-0,7	0,3	-1,1	-0,5
Real effektiv växelkurs (enhetsarbetskostnad, på årsbasis)	0,0	1,2	-0,3	-1,6	.	.	.	.
Real effektiv växelkurs (HIKP, på årsbasis)	-1,4	-0,8	0,8	-1,5	1,6	-0,7	.	.
Hushållens sparkvot (nettosparande i % av disponibel nettoinkomst)	0,3	1,5	-0,4	0,4	4,7	1,0	.	.
Privat kreditflöde, konsoliderade uppgifter (% av BNP)	10,1	7,4	4,2	6,5	6,4	.	.	.
Privat skuldsättning, konsoliderade uppgifter (% av BNP)	114,9	141,9	148,2	146,1	153,3	.	.	.
varav hushållens skulder, konsoliderade uppgifter (% av BNP)	45,8	57,5	63,5	65,8	69,1	.	.	.
varav icke-finansiella bolags skulder, konsoliderade uppgifter (% av BNP)	69,1	84,5	84,7	80,3	84,2	.	.	.
Nödlidande lån, brutto (% av totala skuldinstrument och totala lån och förskott) (2)	0,6	0,9	1,2	1,2	1,3	.	.	.
Bolag, finansiellt sparande (% av BNP)	4,1	3,6	3,4	3,2	6,3	5,8	6,5	6,8
Bolag, driftsöverskott brutto (% av BNP)	27,7	24,4	23,6	24,6	25,2	26,1	26,3	26,4
Hushåll, finansiellt sparande (% av BNP)	-3,2	-2,2	-2,9	-2,5	0,0	-2,4	-4,0	-4,6
Realt bostadsprisindex (på årsbasis)	6,0	0,2	-0,4	0,0	1,3	.	.	.
Bostadsinvesteringar (på årsbasis)	6,4	6,2	6,5	7,0	7,1	7,2	.	.
Bytesbalans (% av BNP), betalningsbalans	4,2	0,5	-1,5	-0,3	0,7	0,7	0,2	0,4
Handelsbalans (% av BNP), betalningsbalans	4,8	0,9	-0,9	0,2	0,2	0,2	.	.
Bytesförhållande gentemot utlandet (på årsbasis)	-2,2	-1,1	0,8	-0,5	1,2	0,6	0,0	-0,1
Kapitalbalans (% av BNP)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	.	.
Finansiell nettoutlandsställning (% av BNP)	-24,2	7,5	1,0	4,0	-4,4	-4,7	.	.
Finansiell nettoutlandsställning, exkl. instrument utan risk för	19,5	4,1	4,2	6,9	5,6	16,9	.	.
Finansiell utlandsställning, exkl. instrument utan risk för betalningsinställelse (%	178,4	225,6	226,7	236,3	240,4	215,4	.	.
Exportresultat i förhållande till utvecklade länder (förändring i % över 5 år)	3,9	-11,5	-17,6	1,5	12,8	.	.	.
Exportmarknadsandel, varor och tjänster (på årsbasis)	-1,1	-7,5	-0,7	2,8	1,4	-4,8	-2,5	0,1
Utländska direktinvesteringar, netto (% av BNP)	-1,4	1,8	-0,8	-3,2	2,7	-1,8	.	.
Saldo i de offentliga finanserna (% av BNP)	3,5	-0,8	-1,9	-0,9	-5,5	-2,6	-2,2	-1,7
Strukturellt budgetsaldo (% av BNP)	.	.	-1,0	-1,2	-3,7	-2,0	-1,7	-1,4
Offentlig bruttoskuld (% av BNP)	38,6	44,6	60,6	59,6	69,0	65,8	65,9	66,6

1) Finansiell nettoutlandsställning exkl. direktinvesteringar och fondandelar.

2) Inhemska bankkoncerner och fristående banker, utlandskontrollerade dotterbolag (i och utanför EU) och utlandskontrollerade filialer (i och utanför EU).

Källa: Eurostat och ECB, uppgifter från den 2 maj 2022, i förekommande fall; Europeiska kommissionen för prognossiffror (vårprognos 2022).

Denna bilaga innehåller en bedömning av riskerna för de offentliga finansernas hållbarhet i Finland på kort, medellång och lång sikt. Den följer samma flerdimensionella tillvägagångssätt som 2021 års rapport om de offentliga finansernas hållbarhet och har uppdaterats på grundval av kommissionens vårprognos för 2022.

I tabell 1 anges referensscenarier för skuldberäkningarna. Av tabellen framgår den beräknade offentliga skulden och dess uppdelning i primärsaldot, snöbollseffekten (den kombinerade effekten av räntebetalningar och nominell BNP-tillväxt på skulddynamiken) och stock-/flödesjusteringen. Dessa beräkningar utgår från att inga nya skattepolitiska åtgärder vidtas efter 2023 och omfattar den förväntade positiva effekten av investeringar inom ramen för Europeiska unionens återhämtningsinstrument.

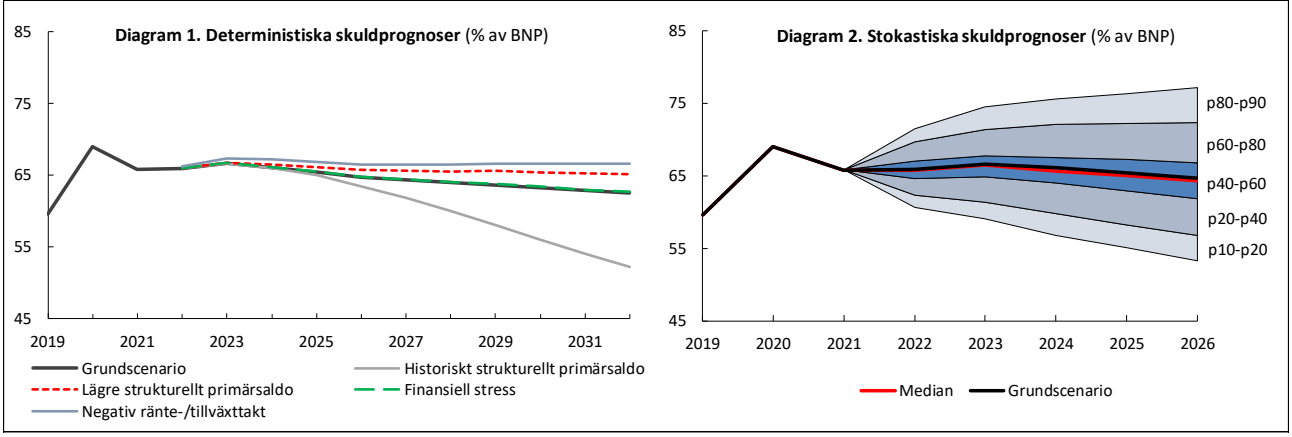
I diagram 1 visas fyra alternativa scenarier med utgångspunkt i ett referensscenario för att illustrera effekten av förändringar i antagandena. I scenariot för det ”historiska strukturella primärsaldot” antas att det strukturella primärsaldot (structural primary balance, SPB) gradvis återgår till sin tidigare genomsnittliga nivå. I scenariot för det ”lägre strukturella primärsaldot” är det strukturella primärsaldot hela tiden svagare än i referensscenariot. I scenariot för ”negativ räntetillväxt” antas en mindre fördelaktig snöbollseffekt än i referensscenariot. Scenariot för ”finansiell påfrestning” utgår från att landet tillfälligt drabbas av högre marknadsräntor under 2022.

I diagram 2 visas resultatet av de stokastiska prognoserna. Dessa prognoser visar effekterna på skulden av 2 000 olika påfrestningar som påverkar regeringens offentliga finanser, den ekonomiska tillväxten, räntorna och växelkurserna. Konen täcker 80 % av alla simulerade skuldbanor och inbegriper därmed inte extrema händelser.

I tabell 2 visas två indikatorer på de offentliga finansernas hållbarhet, S1 och S2, och deras viktigaste förändringsfaktorer. S1 används för att mäta den konsolideringsinsats som behövs för att få ner skulden till 60 % av BNP

Tabell A19.1: **Färgdiagram över riskerna för de offentliga finansernas hållbarhet i Finland**

Tabell 1. Skuldprognoser enl. grundscenario	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Bruttoskuldkvot (% av BNP)	**59,6**	**69,0**	**65,8**	**65,9**	**66,6**	**66,1**	**65,4**	**64,7**	**64,3**	**63,9**	**63,7**	**63,3**	**62,9**	**62,5**
Förändring av skulden	-0,2	9,4	-3,2	0,1	0,7	-0,5	-0,7	-0,7	-0,4	-0,4	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4
varav														
Primärt underskott	*0,1*	*4,8*	*2,1*	*1,7*	*1,2*	*1,2*	*1,2*	*1,1*	*1,2*	*1,3*	*1,3*	*1,4*	*1,4*	*1,4*
Snöbollseffekt	*-0,8*	*1,1*	*-3,6*	*-2,9*	*-2,0*	*-1,7*	*-1,8*	*-1,8*	*-1,6*	*-1,6*	*-1,6*	*-1,8*	*-1,8*	*-1,7*
Stock-/flödesjusteringar	*0,5*	*3,4*	*-1,7*	*1,3*	*1,5*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
Bruttofinansieringsbehov (% av BNP)	7,6	18,8	7,2	9,6	9,6	8,5	8,6	8,6	8,8	9,1	9,3	9,5	9,6	9,6

Tabell 2. S1- och S2-indikatorer för hållbarhetsgapet

		S1	**S2**
Sammanlagt index (procentenh. av BNP)		**0,0**	**3,1**
varav			
Ursprunglig budgetställning		-0,9	1,2
Skuldkrav		0,5	
Åldrandekostnader		0,4	2,0
varav	*Pensioner*	*-0,1*	*0,4*
	Hälso-/sjukvård	*0,3*	*0,7*
	Långvarig vård	*0,6*	*1,7*
	Övriga	*-0,4*	*-0,8*

Källa: Europeiska kommissionen.

Tabell A19.2: **Färgdiagram över riskerna för de offentliga finansernas hållbarhet i Finland**

Kort sikt	Medellång sikt										Lång sikt	
				Skuldhållbarhetsanalys								
					Deterministiska scenarier							
Totalt (S0)	Totalt (S1+skuld-hållbarhets-analys)	S1	Totalt		Grund-scenario	Historiskt strukt. primärsaldo	Lägre strukt. primärsaldo	Neg. ränte-/tillväxttakt	Finansiell stress	Stokastiska prognoser	S2	Totalt (S2+skuld-hållbarhets-analys)
LÅG	MEDEL	MEDEL	LÅG	Totalt	LÅG	LÅG	LÅG	LÅG	LÅG	LÅG	MEDEL	MEDEL
				Skuldnivå (2032), % av BNP	62	52	65	67	63			
				Skuldtopp – år	2023	2023	2023	2023	2023			
				Utrymme för budgetkons.	92%	67%	93%	92%	92%			
				Sannolikhet för att skuldkvoten 2026 överstiger 2021 års nivå						44%		
				Skillnad mellan 90:e och 10:e percentilen (procentenh. BNP)						24		

1) Skuldnivå år 2032: Grön: under 60 % av BNP, gul: mellan 60 % och 90 %, röd: över 90 %. 2) Med *skuldens toppår* anges huruvida skulden förväntas öka generellt under det kommande årtiondet. Grön: skulden når sin topp i ett tidigt skede; gul: toppen nås mot mitten av prognosperioden. röd: toppen nås senare. 3) *Utrymme för budgetkonsolidering* används för att mäta andelen tidigare offentligfinansiella ställningar i landet som var strängare än de som antas i referensscenariot. Grön: högt värde, dvs. den antagna offentligfinansiella ställningen är rimlig enligt historiska mått och lämnar utrymme för korrigerande åtgärder vid behov; gul: medelhögt värde; röd: lågt värde. (4) *Sannolikheten för att skuldkvoten år 2026 överstiger 2021 års nivå*: Grön: låg sannolikhet, gul: medelhög, röd: hög (återspeglar även den ursprungliga skuldnivån). 5) *Skillnaden mellan den 90:e och den 10:e percentilen* används för att mäta osäkerheten, på grundval av skuldfördelningen vid 2 000 olika påfrestningar. Gröna, gula och röda rutor indikerar ökande osäkerhet.

Källa: Europeiska kommissionen (för mer information om kommissionens flerdimensionella tillvägagångssätt, se 2021 års rapport om de offentliga finansernas hållbarhet).

inom 15 år. S2 används för att mäta den konsolideringsinsats som krävs för att stabilisera skulden i ett oändligt tidsperspektiv. De *offentliga finansernas utgångsläge* används för att mäta den insats som krävs för att täcka framtida räntebetalningar, komponenten *kostnader för en åldrande befolkning* läggs till för att ta hänsyn till behovet att absorbera den förväntade förändringen av åldersrelaterade offentliga utgifter som pensioner, hälso- och sjukvård och långtidsvård, och *skuldkravet* används för att mäta den ytterligare justering som behövs för att nå skuldmålet på 60 % av BNP.

Slutligen visas den övergripande klassificeringen av riskerna för de offentliga finansernas hållbarhet i ett färgdiagram (tabell A19.2). *Kategorin för risk på kort sikt* bygger på S0-indikatorn, som är en indikator för tidig upptäckt av finansiella påfrestningar under det kommande året. *Kategorin för risk på medellång sikt* härrör från skuldhållbarhetsanalysen och S1-indikatorn. I skuldhållbarhetsanalysen bedöms riskerna för hållbarheten på grundval av flera olika kriterier: den förväntade skuldnivån efter 10 år, skuldutvecklingsbanan (”toppåret”), de finansiella antagandenas rimlighet och utrymmet för snävare positioner vid behov (”utrymme för konsolidering av de offentliga finanserna”), sannolikheten för att skulden inte stabiliseras under de kommande fem åren samt osäkerhetens storlek. *Kategorin för risk på lång sikt* bygger på S2-indikatorn och skuldhållbarhetsanalysen.

De kortsiktiga riskerna för de offentliga finansernas hållbarhet är generellt sett låga. Kommissionens indikator för tidig upptäckt (S0) visar inte några allvarliga kortsiktiga finanspolitiska risker (tabell A19.2).

Riskerna för de offentliga finansernas hållbarhet på medellång sikt är medelhöga. Å ena sidan visar skuldhållbarhetsanalysen att riskerna är låga. I referensscenariot förväntas den offentliga skulden minska stadigt från 66 % av BNP 2022 till 62 % av BNP 2032 (tabell 1). Denna skuldbana är ganska robust mot möjliga påfrestningar av de skattepolitiska, makroekonomiska och finansiella variablerna, vilket framgår av de alternativa scenarierna och de stokastiska simuleringarna, som alla pekar på låga risker (tabell A19.1 och A19.2). Å andra sidan pekar S1-indikatorn för offentligfinansiell hållbarhet på medelhöga risker, eftersom en (mycket) liten finanspolitisk korrigering skulle behövas för att minska skulden till 60 % av BNP inom 15 år (tabell 2). Generellt sett återspeglar de medelhöga riskerna det nuvarande underskottet, den måttliga skuldnivån och de förväntade ökningarna av de offentliga utgifterna för långtidsvården.

De långsiktiga riskerna för de offentliga finansernas hållbarhet är medelhöga. På lång sikt pekar S2-indikatorn för offentligfinansiell hållbarhet (3,1 procentenheter av BNP) på medelhöga risker, medan skuldhållbarhetsanalysen pekar på låga risker.

Detta leder till den övergripande bedömningen att riskerna är medelhöga. S2-indikatorn antyder att det kommer att bli nödvändigt att åtgärda långtidsvårdens tryck på de offentliga finanserna på grund av befolkningens åldrande om skulden ska kunna stabiliseras på lång sikt (tabell 2).